DEVRİMCİ İŞÇİ

ÖZEL SAYI 1 | 11 EYLÜL 1986 | 1.-DM

12 EYLÜL BİTTİ Mİ? FAŞİZM ÇÖZÜLÜYOR MU?

Ülkemizin siyasal sahnesinde son bir kaç yıl içinde bazı gelişmeler oldu. Bunlar, Türkiye'deki rejimin karekteri ve biçimi ile ülkemizin içinde bulunduğu sürecin tanımlanmasında değişik yorumlara yolaçtı ve bazı soruları gündeme getirdi. Bu sorular, demokrasi, demokrasiye geçiş; faşizm, faşizmin çözülüşü; devlet ve devletin biçimleri gibi konularda yoğunlaşmaktaydı.

12 Eylül 80 Darbesi ile yürürlüğe konulan programın 7. yılına girdiği bugünlerde, "12 Eylül'ün bittiği", "rejimin çözülme sürecine girdiği", "faşizmin hızla çöküşe doğru gittiği", "demokrasiye geçildiği" şeklinde değerlendirmeler yapılmaktadır. Bu tür değerlendirmelere sol saflarda da rastlanmaktadır. Bu durum, Türkiye'deki gelişmelerin doğru bir teorik-politik zemine oturtulması zorunluluğunu yaratmıştır. Bunun yanısıra, son bir kaç yıl içinde ülkemizde meydana gelen bazı olayların ortaya attığı soruların cevaplandırılması gereği ortaya çıkmıştır.

Son bir kaç yıllık zaman dilimi içinde Türkiye'de ortaya çıkan siyasi gelişmelerin -ele alacağımız konular bağlamında- en fazla dikkat çekici olanlarını şöyle sıralayabiliriz:

* 6 Kasım 1983'te genel seçimlerin yapılması ve parlamentonun kurulması. Geleneksel akımların açık ve resmi şekildeki devamı olan bazı partilerin sokulmadığı bu seçimlerde 12 Eylül Hükümetleri'nin Başbakan Yardımcılığı'nı yapan Turgut Özal'ın liderliğindeki ANAP'ın çoğunluğu alarak hükümet olması.

* 12 Eylül sabahından itibaren atama ile yönetilen yerel yönetimlerin seçim sürecine sokulması ve 25 Mart 1984'te Yerel Seçimler'in yapılması. Genel seçimlere katılması engellenen partiler de dahil olmak üzere, faaliyetine izin verilen tüm partilerin yerel seçimlere katılması.

* 6 Kasım 83 Genel Seçimler'ine katılmalarına izin verilen 3 partiden birisi olan Halkçı Parti'nin önce yönetim değişikliğine uğraması, daha sonra ise 6 Kasım seçimlerine sokulmayan SODEP'le birleşmesi. SODEP'in mecliste SHP adıyla temsil edilmesi.

* 85 yılının sonbaharında, "ordunun kışlasına döndüğünün" gayriresmi bir şekilde açıklanması.

* 12 Eylül yönetiminin en gözde partisi olarak tanınan Milliyetçi Demokrasi Partisi'nin önce yönetim değişikliğine uğraması; daha sonra da kendini feshederek Hür Demokrat Parti adıyla başka bir partiye dönüşmesi. (MDP örgüt olarak HDP'ye dönüşmüş, millekvekillerinin bir kısmı HDP'de kalmış, bir kısmı ise DYP'ye gitmiştir.)

* 6 Kasım Genel Seçimler'ine katılması engellenen Demirel'in yönlendirdiği Doğru Yol Partisi'nin MDP'den yaptığı transferlerle meclise girmesi ve mecliste grup kurması.

* Ecevit tarafından yönlendirilen Demokratik Sol Parti'nin de 6 Kasım seçimlerinde parlamentoya giren partilerden yaptığı transferle mecliste temsil edilmesi.

* Bazı şehirlerde sıkıyönetimin kaldırılması, bunun yerine Olağanüstü Hal Yasası'nın yürürlüğe konulması.

* 85 sonbaharından itibaren Türkiye'deki yönetimin uluslararası ilişkilerinin düzelmeye başlaması. Avrupa Konseyi, Ortak Pazar gibi kuruluşlarla bazı Batı Avrupa ülkeleri tarafından darbeden sonra sınırlandırılan ekonomik ve siyasi ilişkilerin yeniden normalleşme yoluna girmesi.

* Demirel, Ecevit, Erbakan ve Türkeş'e konulan yasakların işlevsiz hale gelmesi. Bu kişilerin serbestçe konuşmaya ve kendi partilerini açıktan yönlendirmeye başlamaları.

* Cumhurbaşkanı statüsünü alan Evren'le, Cumhurbaşkanlığı Konseyi üyesi sıfatını alan diğer cuntacı generallerin parlamento üstü bir konum taşımaya devam etmeleri, fakat bunların eskiden olduğu gibi herşeye açıktan müdahale etmemeleri.

* Basının 80-83 arasına göre nisbeten daha rahat çalışmaya başlaması.

* Ordu'nun 74 yılındaki Kıbrıs işgalinden bu yana ilk defa Türkiye sınırları dışında operasyonlara başlaması ve operasyonların sadece Cumhurbaşkanı, Genelkurmay Başkanı ve Başbakan tarafından kararlaştırılması; parlamentonun ordunun içerdeki ve dışardaki harekâtlarından haberdâr edilmemesi.

* * *

Ülkemizin siyasal sahnesinde son bir kaç yıl içinde ortaya çıkan gelişmelerin belli başlı görüntüleri bunlardır. Bu görüntülerin içinde şekillendiği süreci; bu gelişmeleri besleyip büyüten ve onlara gerçek anlamlarını veren somut-maddi olguları ve bu olgular arasındaki ilişkileri bütünlüklü bir şekilde ele almadan yapılan değerlendirmelerin hatalı sonuçlara yol açması kaçınılmazdır. Nitekim son zamanlarda bu tür hatalı sonuçlara sıkca rastlanmaktadır.

Yukarda özetlediğimiz gelişmeleri, kendi başlarına birer olgu olarak ele alıp bunları Türkiye'nin iktisadi ve siyasi yapısından kopartarak yorumlayan; ya da bu gelişmeleri bilimsel olmayan bir devlet ve demokrasi tanımlamasına göre analiz eden çeşitli kişilerin ve siyasal akımların görüşlerine bakmak öğretici olacaktır. Bunlardan sadece bir kaçını buraya aktarmakla yetinelim:

Günlük gazete yazarlarına göre, "12 Eylül dönemi bitmek üzeredir. Demirel ve Ecevit'e konulan yasaklar kağıt üzerinden de kalkarsa, çok partili demokrasi tam anlamıyla işlemeye başlayacaktır." MDP'nin kendini dağıttığı günlerde Hürriyet Gazetesi yazarı Oktay Ekşi ile Cumhuriyet yazarı İlhan Selçuk, "12 Eylül'ün ruhuna fatiha" okunmasını öneriyorlardı. (Bu değerlendirmenin burjuva liberalleriyle küçüş burjuva aydın kesimlerin hislerine tercüman olduğu anlaşılmaktadır.)

Sol saflarda da benzer yorumları yapanlar bulunmaktadır. İçinde TKP'den Aydınlıkçılara ve Sol Liberallere kadar değişik akımların yer aldığı "düşman kardeşler" bloku, aralarında vurgu farkı olmakla birlikte Türkiye'deki süreci benzer bir şekilde yorumluyorlardı. Şöyle diyorlardı:

"Bonapartizm geriliyor." (Saçak)

"Burjuvazinin değişik kanatlarının bugün bir demokrasi asgari müştereği ortaya koyabilmiş olmalarına büyük değer veriyor, bunu hiç ikircilemeden destekliyoruz." (Atılım - TKP)

"İçinde yaşanılan süreç, bir çözülme, bir geçiş, bir demokratikleşme sürecidir." (Sol Liberallerin yurtdışı kanadı.)

"Faşist diktatörlük hızla çöküşe gidiyor." (Komkar)

Bunların yanısıra, İşçinin Sesi adındaki grup, ta 83 yılında faşizmin çözüldüğü tesbitini yaparak başta TKP olmak üzere bir çok gruba akıl hocalığı yapmıştı. Kendilerini "en militan" olarak adlandıran bazı grupların yaptığı değerlendirmeler ise, ajitatif vurgu farkına rağmen aynı özü taşıyordu. Böyleleri, çıkardıkları dergilerde, gerçek hayatla bağı hiç olmayan şu ifadeleri kullanabiliyorlardı: *"Halklarımızın mücadelesi hızla yükseliyor, faşizmin sonu yaklaşıyor."*

Hayallerin ve kuruntuların esiri olmayan, varolmayan şeyleri varmış gibi göstermeyi devrimcilik olarak kabul etmeyen, burjuvazinin her hangi bir kesiminden umut beklemeyen, Türkiye'deki gelişmeleri görüntüleriyle değil gerçek yanlarıyla ve iç bağlantılarıyla birlikte değerlendiren, kısacası Marksizmin bilimsel yöntemini ve devrimci teoriyi terketmeyen herkes, şunu rahatlıkla görebilirdi: Türkiye'de demokrasiye geçilmemektedir; Türkiye'de faşizm hızla çöküşe gitmemektedir; yaşanan süreç faşizmin çözülüşü süreci değildir... Halklarımızın mücadelesi bir kaç yıl öncesine göre nisbeten ve çok sınırlı bir alanda yükseliyor olsa bile, bu mücadele henüz faşizmin sonunu getirecek seviyede değildir... (Bu son tesbiti bu yazıda ele alıp irdelemeyeceğiz.)

Türkiye'de yaşayan herkesin etinde kemiğinde hissettiği, hergün yaşadığı bir faşist diktatörlük, nasıl olup da bazı gruplar tarafından görmezlikten gelinmektedir? Faşizm, demokrasi, halkın mücadelesi, faşizmin yıkılışı gibi son derece geniş boyutlu ve köklü maddi-toplumsal değişiklikleri anlatan kavramlar, nasıl olup da basit birer ajitasyon malzemesi olarak kullanılmaktadır? Ve nasıl olup da, kendisini marksist olarak adlandıran "anlı-şanlı" partiler ve kişiler, burjuva gazetelerinde yer alan havadislerle bizzat rejimin çeşitli unsurları ve kamuoyu oluşturucu mekanizmaları tarafından üretilen fikir ve önermelere temel bir değer yükleyerek, mevcut sistemin çizdiği platformlara hapsolup kalmaktadırlar?

Soruları çoğaltmak mümkündür... Ne var ki devrimciler açısından, marksizmi burjuva ideolojisi ve siyasi önermelerinin bir çeşitlemesi olarak değil, bunlara temelden karşı bir bilim ve işçi sınıfının bağımsız devrimci siyasi çizgisi, sistemi olarak benimseyenler için asıl sorun, ülkemizdeki toplumsal süreci gerçek yanlarıyla, iktisadi-siyasi boyutlarıyla kavramak ve bunların nasıl değiştirileceğini bilmek olmalıdır.

Evet, Türkiye'deki gelişmeler, neden yukarda örneklerini verdiğimiz şekillerde tanımlanamaz ve tanımlanmamalıdır?

Önce sorunu ele alış şekli ve yöntem üzerine bazı açıklamalar yapacak, sonra da bu soruya cevap vermeye çalışacağız.

Yazımızın ilk bölümünde sıraladığımız olaylar da dahil olmak üzere Türkiye'deki tüm gelişmeler, ülkemizin iktisadi-siyasi ve toplumsal yapısından kopartılarak ele alındığı zaman teorik hatalara düşmek ve yanlış politik önermelerde bulunmak kaçınılmaz bir sonuç olabilmektedir. Bu tür sonuçlarla karşılaşmamak için, bilimsel bir yöntemi benimsemenin yanısıra, devrimci bir bakış açısı ile iç bütünlüğü kurulmuş doğru bir teorik zemine de sahip olmak zorunludur.

Bütün bunlar, somut durumun somut tahlilinde, bu somutun nasıl ve hangi yönde değiştirileceğine ilişkin tesbitlerde ve bu tesbitlerin gerektirdiği siyasal faaliyetlerde ifadelerini ve anlamlarını bulurlar.

Türkiye'nin bugünkü siyasi-iktisadi yapısının durumu ile toplumsal sürecin karekterine bilimsel bir yöntemle ve Devrimci Teori'nin ışığında baktığımızda neleri görmekteyiz?

Bu soruya cevap verirken, iktisadi-siyasi sistemin ve toplumsal sürecin hakim yönleri, belirleyici özellikleri üzerinde duracak, tali yönlere ve ikinci derecedeki özelliklere ayrıntılı bir şekilde girmeyeceğiz. Bunun nedeni, tali yönlerin ve ikinci derecedeki özelliklerin asıl yönler ve belirleyici önemdeki özellikler üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmaması değildir. Bunların gelişmeleri etkilediği, temel özelliklerin şekillenmesinde rol oynadıkları bir gerçektir. Ne var ki, ele aldığımız konular, oldukça geniş ve çok boyutludur. Bu durum, doğal olarak bir dergi yazısını, sürecin temel özelliklerinin yanısıra iktisadi-siyasi yapının hakim yönü ile sınırlandırmaktadır. Bu sınırlandırmayı gözönünde tutarak biz bu yazıda, ülkemizdeki gelişmelerin hakim yönü ile temel özelliklerine ağırlık vereceğiz; tali yönlere ise ele alacağımız konuyla ilişkisi oranında genel değinmelerde bulunacağız.

TÜRKİYE'DE BUGÜNKÜ DURUM FAŞİZMİN ÜLKEMİZE ÖZGÜ GELİŞİMİNDEN KOPARILARAK ELE ALINAMAZ

Ülkemizde bugünkü kapitalist sistemi koruyup çerçeveleyen ve bu sis-

temin yaşayıp gelişmesini sağlayan siyasi yapının temel özelliği ve karekteri faşist oluşudur. Devletin şekli bu temel özellik tarafından belirlenmektedir. Yani Türkiye'deki devletin biçimi , burjuva demokratik devlete ait özellikler ve unsurlar tarafından değil, faşist diktatörlüğe ait özellikler ve ilkeler tarafından belirlenip tayin edilmektedir.

Türkiye egemen sınıflarının tekelci burjuvazinin yönlendiriciliği altında oluşturdukları ittifak, (oligarşi) diktatörlüğünü bu biçimdeki bir devlet aracılığıyla sürdürmektedir. Başta devletin tüm kolları ve aygıtları olmak üzere siyasal düzeyin ve toplumsal alanın tüm unsurlarında, faşist yönetim metodları ile milliyetçilik, şövenizm, emek düşmanlığı, gericilik, anti-demokratizm kurumlaştırılmıştır. Çok önceleri, yukardan aşağı bazı devlet aygıtlarında başlatılan bu kurumlaşma bazı dönemlerde duraklamış görünse de, adım adım genişletilmiş ve nihayet 12 Eylül 80 Darbesi'yle yaygın bir uygulama alanı bularak devlet iktidarının bütünü haline dönüştürülmüştür.

Darbe ile içine girilen evrede, tüm devlet kurumları faşistleştirilmiş, toplumsal hayatın bütün alanları oligarşinin ihtiyaçları gereğince yeniden düzenlenmiş, egemenlik ilişkilerinde ve iktidar odakları arasında yeni bir hiyerarşik düzen oluşturulmuştur.

Bugünkü siyasi yapının ve devletin temel işlevi, toplumun çalışan tüm kesimleri üzerinde oligarşinin açık baskıcı, terörcü, savaşçı metodlarla kurduğu egemenliğini devam ettirmektir. Egemenlik ilişkilerinde ve iktidar odakları arasında (devlet kurumları arasında) oluşturulan yeni hiyerarşik düzen ise, egemen sınıflar ittifakı içindeki çatışmada bu ittifakın (oligarşinin) merkez gücü ve yönlendiricisi durumundaki işbirlikçi-tekelci burjuvazinin diğer burjuva mülk sahibi kesimlerin aleyhine (kendi geleneksel müttefiklerinin aleyhine) olacak şekilde kurduğu yeni güç dengesinin bir ifadesidir.

Darbe ile birlikte içine girilen evrede oluşturulan siyasi yapı, açık faşist baskı ve terör metodlarıyla halk kitlelerinin, çalışan kesimlerin teslim alınmasını sağlarken, aynı zamanda, emperyalizmle işbirliği halindeki tekelci burjuvazinin bazı geleneksel müttefiklerinin devlet iktidarından dışlanmasını getirmiştir. Bu kesimlerin devlet iktidarından dışlanması demek, bunların halkın yarattığı ekonomik değerlerden, emperyalist kuruluşlardan alınan kredi ve yardımlardan eskisi gibi faydalanamamaları demektir.

Diğer bir deyişle: Emperyalist-kapitalist sistemin ihtiyaçları ve yöneldiği hedeflerin bir gereği olarak bu sistemin bir parçası olan Türkiye'de, devlet iktidarının sınıfsal dayanaklarında, (oligarşinin bileşiminde) bir daralma meydana gelmiş, bu ise Sömürge Tipi Faşizmin gizli icrasının yürülükte olduğu dönemdeki nisbi-demokratik ögelerinin devlet iktidarından ve toplumsal ilişkiler alanından tamamen tasfiyesini zorunlu kılmıştır. Böylece, temel özelliği, asıl işlevi, hakim yönü, çalışan kitlelerin faşist yönetim metodlarıyla baskı altında tutulmasını sağlamak olan; ikinci dereceden özelliği, tali işlevi ise oligarşi içindeki yeni güç dengesini korumak olan bir siyasi yapı oluşturulmuştur.

İşte bugün, yabancı sermaye ile bütünleşmiş işbirlikçi-tekelci burjuvazi ve bunların siyasi temsilcileri tarafından alabildiğince daraltılmış şekliyle kalıcılaştırılmaya; buna karşılık devlet iktidarı üzerinde etkinlikleri azaltılan bazı burjuva kesimler tarafından ise halk kitlelerine karşı baskıcı-terörcü özelliğinde, temel işlevinde köklü bir değişiklik olmamak kaydıyla kendilerini de kapsayacak şekilde genişletilmeye çalışılan böyle bir siyasi yapı yürürlüktedir Türkiye'de.

Ülkemizdeki faşizmin gösterdiği en belirgin özellik, yukardan aşağı bir karekter taşımasıdır. Açık ya da gizli her iki durumda da faşizm mevcut devlet kurumları aracılığıyla işlemiştir ve işlemektedir.

Faşizm, ülkemizde, Almanya ve İtalya örneklerinin aksine, belirli bir kitle desteğine sahip faşist bir hareketin iktidara gelerek devletin biçimini değiştirmesi şeklinde gelişmemiş; yeni-sömürgecilik ilişkilerinin sonucunda oluşan tekelci güçlerin bizzat devletin bazı kurumları içinde faşist yönetim metodlarını kurumlaştırmaya başlaması ile birlikte gelişmiş ve yukardan aşağıya inşa edilmiştir. Faşizmin kitle desteğine olan ihtiyacı, Kominizmle Mücadele Dernekleri, Ülkü Ocakları, MHP gibi kuruluşlar ve diğer bazı partiler aracılığıyla giderilmeye çalışılmış; devlet iktidarının tamamen faşistleştirilmesi politikaları ile kitle desteği kazanma politikaları birlikte yürütülmeye çalışılmış, fakat kitle desteği elde etme çabaları, faşizmi devlet iktidarının bütünü haline getirme stratejisinde her zaman tali bir işlev görmüş; bu hedefe ulaşılmasının temel araçları devlet kurumları olmuştur.

Ülkemizdeki siyasi yapının gelişimin ve oluşumunun böyle bir çizgi takibetmesinde, milli burjuvazinin tarihsel olarak zayıf oluşu nedeniyle kapitalist iktisadi ilişkilerin gerektirdiği burjuva demokratik devrim sürecini kurumlaştırıp tamamlayamaması, kapitalizmin iç dinamiklerle gelişememesi, emperyalizme bağımlılığın yeni-sömürgecilik ilişkileriyle birlikte daha da yoğunlaşması, egemen sınıfların bu sistemi, kendi zayıflıkları nedeniyle çatışmalı bir ittifak aracılığıyla ve esas olarak devlet kurumlarının faşist yönetim metodları ekseninde kullanılması temelinde yönetebilmeleri, iktisadi-siyasi yapının sürekli bir kriz içinde olması, demokrasinin devlet ve toplum hayatında kurumlaştırılıp güvence altına alınamamış olması gibi faktörlerin belirleyici bir etkisi olmuştur. Sistemin bu faktörlerin etkisiyle iktisadi ve siyasi bir istikrarsızlıkla sürekli olarak yüzyüze bulunması, oligarşiyi devlet iktidarının bütününü faşistleştirmeye, siyasi yapıdaki nisbi-demokrasi ögelerini tasfiye etmeye yöneltmiştir. Oligarşinin 80 öncesi dönemdeki stratajik siyasi proğramı, faşist kurumlaşmanın devlet iktidarının tamamı haline dönüştürülmesi idi. Bu hedefe 80 darbesi ile ulaştılar. Mevcut siyasi yapı, işte bu hedefe göre örgütlendirilip yeniden düzenlendi ve anayasal bir statüye kavuşturuldu.

Şimdi ise, anayasal statüye kavuşturulan faşist diktatörlük, temel unsurları itibariyle açık şekilde kalıcılaştırılmaya, tali yönleri itibariyle ise örtülü bir şekle büründürülmeye çalışılmaktadır. Rejimin bu tali yönlerindeki açıklığın örtülü bir şekle dönüşmesi demokrasiye geçiş olarak, demokratikleşme olarak yorumlanıp tanımlanamaz.

12 EYLÜL DARBESİ DEMOKRASİNİN YIKILIP YERİNE FAŞİZMİN KURULMASI DEĞİLDİR

Devrimci İşçi'nin önceki sayılarında 12 Eylül Darbesi'nin ekonomik, siyasi, tarihsel, kurumsal ve ideolojik yönleri ile ilgili olarak yapmış bulunduğumuz tesbitler ve bizzat Türki-

ye'nin yaşadığı son 20 yıllık siyasal pratik çarpıcı bir şekilde şu gerçeği ifade etmektedir: 12 Eylül Darbesi ile demokrasi yıkılıp yerine faşizm kurulmuş değildir. 12 Eylül'den önce de Türkiye'de demokrasi yoktu ki, darbe O'nu yıkmış olsun!

12 Eylül Darbesi, işlerlikte bulunan burjuva-demokratik bir devleti yıkıp O'nun yerine faşist diktatörlüğü inşa eden bir darbe değildir. 12 Eylül Darbesi, gizli icrası çeşitli sebeplerle işlemez hale gelen Sömürge Tipi Faşizmin açık icrasının yürürlüğe konulmasıdır. Darbenin yıktığı siyasi yapının burjuva demokrasisi ile, burjuvazinin diktatörlüğünü barışçıl metodlarla sürdürdüğü burjuva demokratik devlet biçimiyle uzaktan yakından bir benzerliği yoktu.

12 Eylül bir başka şey daha değildir: 12 Eylül Darbesi işlerlikte bulunan burjuva demokratik bir devletin temellerine çok fazla dokunmayan fakat burjuva demokratik parlamenter düzeni bazı yanlarıyla sınırlandıran bir askeri harekât, ya da askeri yönetim değildir. Militarist bir kliğin, maceracı askerlerin burjuva-demokratik devlet düzenini temelden yıkmayan fakat O'nu sınırlandıran bir eylemi değildir 12 Eylül harekâtı. Bazı yeni yetme ve kopyeci tarih yazarları ile siyaset bilimi uzmanlarının savundukları, ya da zannettikleri gibi, 12 Eylül'de, ordu, elitist duygularını ve yönetme hırsını tatmin etmek, ya da subayların ekonomik gücünü düzeltmek için darbe yapmış değildir.

12 Eylül, herhangi bir askeri yönetim ya da, burjuva-demokratik devleti bazı yönleriyle sınırlandıran fakat bu devletin temellerini, işleyişini esaslı bir şekilde tahrip edemeyen bir askeri diktatörlük de değildir.

Burjuva-demokratik devlet biçiminin işlerlikte olduğu bazı kapitalist ülkelerde bu tür darbelere tanık olunmuştur. O ülkelerde, demokratik devletin, burjuvazinin barışçıl temellerde sürdürdüğü diktatörlüğün iktisadi ve siyasi temelleri sağlam olduğu ve bu temeller tamamen tahrip edilemediği için askeri yönetimlerden demokrasiye geçiş, demokratik devlete tekrar dönüş mümkün olabilmektedir. Hem de burjuvazinin önderliğinde!

Ülkemizde, darbeden önce de burjuva-demokratik bir devlet yoktu. Tekelci burjuvazinin yönlendiriciliğindeki oligarşi, o dönemde de egemenliğini, devlet kurumları içinde yukardan aşağı kurumlaştırdığı faşist metodların temel, nisbi-demokrasi unsurlarının tali olduğu bir yönetim şekliyle sürdürüyordu. Darbe ile işte bu yönetim şeklinden, nisbi-demokrasi ögelerinin tamamen tasfiye edildiği, faşist kurumlaşmanın devletin bütünü haline dönüştürüldüğü bir yönetim şekline geçilmiştir.

Böyle olduğu için, bugün ülkemizdeki süreci ve Evren-Özal faşist yönetimi tarafından uygulanan proğramla, egemenlik ilişkilerinin dışında tutulmuş bulunan, devlet iktidarı üzerindeki ve ekonomik karar mekanizmalarındaki etkileri sınırlandırılmış bulunan diğer burjuva kesimlerin siyasi proğramını demokratikleşme olarak, demokrasiye geçiş olarak tanımlamak gerçeklere aykırı olacaktır.

Türkiye'deki gelişmeleri anlamaya çalışırken, sınıf mücadelesinin defalarca kanıtladığı şu gerçeği akıldan çıkarmamak gerekir:

Ekonomik kriz ne kadar derin, toplumsal muhalefet, kitlelerdeki değişim arzusu ne kadar radikalse her ikisinin de çözümü için alternatif bir ekonomik modeli kabul ettirmek amacıyla ihtiyaç duyulan siyasi önlemler de o kadar sert olur. 80 yılı başında yürülüğe konulan 24 Ocak modelinin ihtiyaç duyduğu siyasi önlemler, Sömürge Tipi Faşizmin gizli icrası koşullarında uygulanma şansına sahip değildi. Faşist diktatörlüğün gizli icrasından açık icrasına geçiş bu nedenle gündeme geldi ve 12 Eylül yönetimi son derece sert önlemlerle ekonomik modelin yaşaması için gerekli olan siyasi yapıyı kurmaya yöneldi.

Faşist diktatörlüklerin geçiciliği ve dönüşümü olayı, iç ve dış şartlara bağlı olmaktadır. Bu tür rejimlerin her halükârda ve sonsuza dek aynı şeklini koruyacağını, biçimlenmesinin farlılaşmayacağını düşünmek saçma bir şey olur. Gelişmiş kapitalist ülkeler bir yana, bizim gibi yenisömürge ülkelerde bile, iç ve dış şartların etkisiyle faşizmin sürdürülüş biçimleri değişmektedir. Örneğin, açık askeri biçimlenme ile başlayan devlet iktidarının bütününü faşistleştirme süreci bazı şartların ürünü olarak, temel özellikleri değişmemek kaydıyla örtülü biçimlenmeleri de bünyesinde barındıran daha karmaşık bir şekle bürünmektedir.

Başka bazı şartların yanısıra, dayatılan ekonomik modelin oturmaya başlaması, siyasi planda ise, nisbi bir istikrarın sağlanması halinde burjuva yasallığının bazı unsurlarının (parlamento, partiler vb.) devreye sokulduğu, açık baskı uygulamalarının ve açık terörcü metodların dozajında ve uygulanma alanında bazı sınırlamaların yapıldığı bir model benimsenebilmektedir. Bu durumdan, sert siyasi önlemlerle korunan yeni ekonomik modelden ve modelin toplumsal ihtiyaçlarını karşılamak üzere oluşturulan yeni siyasi yapıdan köklü geri adımların atıldığı anlamı çıkarılamaz.

Bugün Türkiye'deki faşist rejim, kendisini burjuva yasallığının bazı unsurlarıyla takviye etmeye çalışmaktadır. Seçim mekanizmasının tekrar işletilmesi, egemen sınıfların tamamına siyaset yapma hakkının tanınması gibi adımlar, rejimin temel yapısında, devlet iktidarının temel işlevinde değil, bu rejimin eteklerini oluşturan alanlardaki, tali özellik ve unsurlarındaki biçimsel değişmelerdir.

12 Eylül Darbesi'yle ülkemizdeki faşist diktatörlüğün bir şeklinden başka bir şekline geçilmiştir. Bu iki şekil arasındaki farklar, demokrasi ile faşizm arasındaki farklarla bir ve aynı değildir.. Yani, 12 Eylül öncesi siyasi yapı ile buyünkü siyasi yapı arasındaki farklar, burjuvazinin diktatörlüğünü esas olarak barışçıl metodlarla sürdürdüğü burjuva-demokratik devlet düzeni ile diktatörlüğün sadece ve esas olarak açık baskı ve terör metodlarıyla sürdürüldüğü faşist devlet düzeni arasındaki farklarla aynı kategoride ele alınamazlar.

Bu bakımdan 12 Eylül öncesi siyasi yapı ile bugünkü siyasi yapı arasında burjuvazinin diktatörlüğünü sürdürüş şekli bağlamında temele, belirleyici özelliklere ilişkin köklü ve birbirine karşıt farklardan sözedilemez.

Hemen belirtelim ki, buradan hareketle, her iki dönemin siyasi yapısını bir ve aynı şey olarak görmek ve her iki siyasi yapı arasındaki farkları önemsiz saymak doğru bir tutum olamaz. 12 Eylül öncesi yapı ile bugünkü yapı arasındaki fark, sınıf mücadelesinin gelişim seyrinde ve şekillenmesinde, emekçi sınıfların demokratik bir yönetim, bağımsızlık ve devrimci sosyalizm mücadelelerinde önemli etkiler yaratacak değerdeki farklardır. Bu farklar, devrimciler için siyasi mücadelede gözardı edilecek basit farklar değildir.

12 Eylül, basit, sıradan bir darbe olmayıp, sonuçları bakımından Türkiye'nin bugününü ve yarınını son derece ağır şekilde etkileyip yönlendiren bir harekettir. Darbenin, devletin ve toplumun yukardan aşağı faşistleştirilmesi sürecinin bir evresinden başka bir evresine geçişi sağlayan bir hareket olması bu gerçeği değiştirmemektedir.

Gerçekten de 12 Eylül Darbesi, faşizmin gizli icrasından açık icrasına geçiş amacıyla başvurulan en son çare olması nedeniyle son derece sert önlemlere yönelmiş, bu bakımdan da, tekelci güçlerin ve müttefiklerinin faşist kurumlaşmayı devlet iktidarının bütünü haline getirme stratejileri kapsamında bir evreden başka bir evreye geçişin resmi adı olmuştur.

ŞİMDİ NEREYE GEÇİLİYOR ?

Ülkemizdeki bugünkü siyasi durumun 81-82 yıllarındaki durumla çeşitli yönlerden farklılık gösterdiği açık bir gerçektir. Bir şeylerin değişiyor olduğu, bir yerden başka bir yere geçiliyor olduğu çıplak gözle bile görülebilecek bir şeydir. Burada önemli olan, değişmenin ve geçişin kendisini görmek değil, değişmenin nerelerde meydana geldiğini; değişmenin özelliklerini, niteliğini, etki alanını ve yönünü doğru kavramaktır. 83'ten bu yana atılan adımların nereden nereye geçişin ifadesi olduğunu doğru yorumlamak gerekmektedir.

Yazımızın ilk bölümünde madde madde sıraladığımız gelişmeler, ülkemizde bazı şeylerin değiştiğinin göstergesidir. Bu gelişmelerin tümünü birlikte dikkate alarak söylersek, bu gelişmeler faşizmin temellendirildiği ve kurumlaştırıldığı iktidar odaklarının, rejimi karekterize eden asli ögelerin devletin mevcut hiyerarşik düzeni içinde son derece sınırlı bir öneme sahip bulunan alanlarda bazı unsurlarla takviye edildiğini ifade etmektedir.

Bu ne demektir?

Mevcut siyasi yapıda ve bunun en önemli parçası olan devlet örgütlenmesinde yeni bir hiyerarşik düzenin oluşturulmuş bulunduğunu daha önce vurgulamıştık. Bu hiyerarşik düzende, parlamentoya, partilere vb. odaklara iktidarın kullanılmasında belirleyici olmayan bir fonksiyon verilmiştir. Bu yapıda, parlamentonun, partilerin, egemenliğin gerçekleşme sürecindeki fonksiyonları son derece kısıtlıdır; iktidar burjuvazinin bazı kesimleri de dahil olmak üzere toplumun geniş bir kesiminin etkilemesine ve denetimine kapalı tutulan diğer devlet kurumlarında odaklaşıp yoğunlaşmaktadır. Bunları şöyle sıralayabiliriz: Ordu, Cumhurbaşkanlığı Konseyi, Milli Güvenlik Kurulu, Cumhurbaşkanlığı, Sıkıyönetim Komutanlarının yetkileriyle donatılmış bulunan valiler, yetkileri olağanüstü artırılan polis teşkilatı, Devlet Denetleme Kurulu, Yüksek Hakem Kurulu, (Toplu Sözleşmelere ve işçi haklarına karar veren organ), Yüksek Öğrenim Kurumu (YÖK), devletin resmi yayın organı haline getirilen TRT, askeri mahkemelerin yerini almak üzere kurulan Devlet Güvenlik Mahkemeleri...

12 Eylül'den sonra oluşturulan bunlar gibi çok sayıda kurum ve mekanizma, tekellerin dışında kalan kesimlerin etkilemesine meydan verilmeyecek şekilde düzenlenmiş ve görevleri Anayasa ve yasalar tarafından belirlenmiştir.

Ülkenin yönetilmesinde, kararların alınmasında işte bu odaklar belirleyici ve yönlendirici olmaktadır. Parlamentonun, yani seçimler yoluyla toplumun biçimsel olarak da olsa şu veya bu şekilde etkileyip yönlendirebileceği kurumların yeni devlet düzenindeki yeri, yukarda saydığımız gerçek iktidar odaklarının altındadır.

Devlet iktidarı planında 12 Eylül'den sonra yapılan bu hiyerarşik düzenlemede, parlamentonun, yerel yönetimlerin, partilerin fonksiyonları son derece daraltılmıştır.

İşte, Türkiye'de son bir kaç yıl içinde meydana gelen değişmeler, gerçek iktidar odakları düzeyinde değil, iktidarın gerçekleşmesinde etkileri sınırlı olan kurumlar ve alanlarda meydana gelmiştir. Eğer, bir yere geçişten sözedilecekse, bu alanlarda ve bu kurumların sınırları içinde bir geçiş olayı yaşanmaktadır. Örneğin, fonksiyonu, iktidardaki işlevi değişmemek kaydıyla Danışma Meclisi'nden Millet Meclisi'ne geçilmiştir. Bu geçişin egemenlik ilişkilerinde ve ülke yönetiminde nasıl bir değişme yarattığı açıktır.

Atama ile oluşturulan Danışma Meclisi döneminde de (81-83 arası) seçimle oluşturulan şeklinin işlerlikte olduğu son dönemde de meclisin işlevinde çok önemli bir değişme olmamıştır: Açık faşizmi meşrulaştırmak... 12 Eylül öncesi meclisler, faşizmin gizli icrasının meşruluğunu sağlarken, şimdiki meclis, tam anlamıyla faşistleştirilen bir devlet iktidarının meşruluğunu sağlamaktadır. Meclisin 12 Eylül öncesi yapıda, gizli faşizm espirisi gereğince fonksiyonu daha fazla; hiyerarşik düzendeki yeri ise daha yukardaydı. Ve o dönemdeki sistemin tali değil, temel dayanaklarından birisiydi.

Faşist diktatörlüğün kurumlaştırıldığı odakların payandası durumundaki bazı alanlarda, (parlamento vb.) meydana gelen geçişler, değişmeler, mevcut rejimin niteliğinde ve biçiminde herhangi bir önemli değişme yaratmamaktadır.

Yaygın bir şekilde kurumlaştırılarak, faşist-gerici ideolojiyi benimseyen kadrolarla bütünleştirilerek devlet iktidarının bütünü haline getirilen bir faşist rejimde, bu rejimin en dış halkaları içinde meydana gelen değişmeler önemsiz olmamakla birlikte, rejimde bir değişme, ya da faşizmden demokrasiye geçiş olarak yorumlanıp tanımlanamaz.

Devlet iktidarının sürdürülüşündeki işlevleri sınırlı olan kurumlarda meydana gelen değişmeler, açık faşizmden gizli faşizme geçiş olarak bile yorumlanamaz.

12 Eylül yönetimi, açık faşizmi icra proğramının uygun bir evresinde gerçek iktidar odaklarının dışında kalan kurum ve alanlarda bu alanlarla sınırlı kalan örtülü bir uygulamaya yönelmiştir.

Rejimin bütün ilişki ve kurumlarını kapsayacak bir genişlikte değil, iktidarın eteklerindeki alanlarla ve kurumlarla sınırlı bir gizlilik görüntüsü ve durumu yaratılmıştır. Faşizmin açık icrasının bu alanlardaki uygulanışında ve yansımasında bir gizli, örtülü şekle yönelinmiştir. Bu alanlardaki açık uygulamadan gizli-örtülü uygulamalara geçiş söz konusu olmuştur ki, bu kurumlardaki gizli biçimlenme bile son derece şüphe götürmektedir. Özal hükümeti ve son parlamento, tali dayanaklardaki kurumlarla ve ilişkilerle sınırlı olan bu gizli şekle yönelişin bile sırıttığını göstermektedir.

Devlet iktidarının bazı alanları ile sınırlı tutulan fakat bu alanlarda bile bir türlü örtülü hale getirilemeyen, örtülülüğü bile şüphe götüren uygulamalara geçişin nedenleri ve gelişimi üzerinde de durmak gerekmektedir.

Alanlarını ve özelliğini yukarda vurguladığımız şekildeki bir geçişin mümkün olabilmesini sağlayan iki önemli faktörden sözedilebilir. Bunlardan birisi de uluslararası durumdan, diğeri de ulusal plandaki durumdan kaynaklanmıştır.

12 Eylül Darbesi'nin en önemli dayanaklarından ve güvencelerinden birisinin emperyalist güçler olduğu biliniyor. Bu güçlerin, ülke-bölge ve dünya konjönktürünü titizlikle gözönünde bulundurdukları da biliniyor.

Özellikle demokrasi fikrinin ve idealinin dünya çapından yaygın bir etki alanı bulduğu 80'li yıllarda, sosyalizm güçlerinin kaybettileri mevzilere ve puanlara rağmen, (belki de bu sayede) emperyalist güçlerin çok zorunlu olmadıkları durumlarda, başka alternatiflerini tüketmedikleri hallerde, faşist diktatörlüklerin en sivri ve en açık biçimlerini uzun süreli bir tercih olarak ayakta tutmak için ellerinden gelebilecek herşeyi yapmadıkları görülmektedir. (Filipinler'deki Marcos örneği ile bazı Latin Amerika ülkelerindeki örnekler hatırlansın. Eğer bugün Şili'de Pinochet hala işbaşındaysa bunda derece derece çeşitli faktörler rol oynamakla birlikte önemli bir nedenin şu olduğu anlaşılmaktadır: Bu ülkede ABD'nin destek vereceği, dolayısıyla emperyalizmin Şili'de şimdiye kadar kazandığı mevzileri koruyabilecek güvenilir bir müttefikin henüz ortaya çıkamaması...)

Türkiye'de 83 yılından itibaren önce genel seçimlerin yapılmasında, ardından da yazımızın ilk bölümünde sıraladığımız adımların atılmasında öncelikle Batı Avrupa ülkelerinin belirli bir etkisi olmuştur. Ortak Pazar Ülkeleri'nin, en başta da Türkiye ile ekonomik ilişkisi çok güçlü olan Batı Almanya'nın yönlendirici etkilerinin bir sonucu olarak faşist diktatörlüğün ikinci dereceden önem taşıyan bazı alan ve kurumlarında "normale dönüş" adımları atılabilmiştir.

Bu "normalleşme"nin başlıyabilmesinin tek nedeni uluslararası plandaki etkiler değildir. Ülke içindeki özgül durum yukarda belirttiğimiz türden bir geçiş için elverişli bir konuma gelmiş bulunmaktaydı.

Bu özgül durumu şöyle ifade edebiliriz:

Türkiye'de 83'ten itibaren burjuva yasallığının bazı unsurlarının devreye sokulması, sanıldığı gibi, mevcut iktisat politikalarından ve siyasi yapının işleyişinden rahatsız olan bazı burjuva kesimlerin mücadelesi sonucu olmamıştır. Tam aksine bu güçler ve bunların siyasi temsilcileri 83 yılı ortalarına kadar çok cılız bir kaç davranışın dışında gelişmelere müdahale ihtiyacı ve gereği duymamışlardır. (Bunun nedenleri ve ayrıntılı bir çözümlemesi Devrimci İşçi'nin önceki sayısında yeralmıştı.)

Askeri faşist diktatörlüğün rejimin bazı alanlarında burjuva yasallığının bazı unsurlarını devreye sokmasının sebepleri arasında en başta gelenlerden birisi halk hareketinin yenilgisinin artık kesinleşmiş olması gerçekliği olmuştur. Halk Hareketi'nin yenilgisi askeri faşist yönetime önemli bir manevra olanağı sağlamıştır. Artık, Danışma Meclisi gibi atama bir kurum yerine, seçimle oluşmuş bir parlamentoyla iktidarın sınırlı bir bölümü paylaşılabilirdi. Yukardan denetimli bir şekilde, etki alanı sınırlı bir takım "normalleşme" adımları atılabilirdi.

Egemen sınıflar arasında yeni bir güç dengesinin sağlanıp bunun devlet iktidarına yansımış olmasının yanısıra oligarşi ile halk kitleleri arasındaki, faşizm güçleri ile devrimci-demokratik güçler arasındaki güç dengesinin halkın ve devrimci-demokratik güçlerin aleyhine olacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve bunun yasal-anayasal bir statüye kavuşturulması, askeri faşist yönetime rejimin temellerini ve işleyişini sarsmayacak şekilde bazı alanlarda burjuva yasallığının gerektirdiği düzenlemelere geçiş imkanı yaratmıştır.

Halen gerçek iktidar odaklarına dokunmayacak tarzda genişletilerek sürdürülen bu tür düzenlemelere geçiş olayı, burjuva yasallığı ve burjuva demokrasisi anlamında bile son derece güdük kalmaktadır.

MDP 12 EYLÜL REJİMİNİN YERİNE KONULABİLİR Mİ?

Yukarda yönünü, alanlarını ve anlamını belirttiğimiz düzenlemelerin başladığı bir süreçte, MDP'nin kendi kendini feshetmesi olayı, demokrasiye geçişin, demokratikleşmenin başladığını savunanların en fazla sarıldığı bir örnek olay oldu.

Önce Halkçı Parti'nin SODEP'le birleşerek varlığına son vermesi, daha sonra ise, Milliyetçi Demokrasi Partisi'nin kendini feshederek Hür Demokrat Parti adıyla yeni bir "demokratik" kuruluşa dönüşmesi, bir çok kişide 12 Eylül Rejimi'nin de bu şekilde demokratik bir rejime dönüşeceği fikrini yarattı. Böyleleri, 12 Eylül rejimi ile bu rejimin kuruluşuna izin verdiği partileri birbirine eşitlemek gibi, parçayı bütünün yerine koymak gibi bir mantık hatası içindeydiler.

Yürütülen mantık şuydu: 12 Eylül'ün izni, icazeti ve desteğiyle kurulan bu partiler, özellikle MDP, çözülüp kendi kendini dağıttığına ve Hür Demokrat Parti ile Doğru Yol Partisi gibi iki "demokratik" kuruluşa dönüştüğüne göre, 12 Eylül Rejimi de kendi kendini feshedip demokratik bir rejime dönüşebilir, hatta dönüşmektedir. Öyle ya, neden olmasın, 12 Eylül rejimini diğer bütün unsurlarından koparak MDP'ye kadar indirgediğiniz ve sistemdeki anti-demokratizmi MDP ile sınırladığınız anda MDP'nin ortadan kalkmasını da bu şekilde yorumlayabilir, sonra da huzur içinde, "12 Eylül'ün ruhuna fatiha" okuyabilirdiniz! Nitekim böyle yapanlar oldu.

MDP'nin çözülmesinin ve iki ayrı "demokratik kuruma" dönüşmesinin 12 Eylül faşizminin de çözüldüğü ve demokratik bir düzene geçildiği tesbitlerine dayanak yapılması son derece saçma bir düşüncedir. Bu bağlamda çeşitli sol gruplar tarafından seslendirilen "faşizm hızla çöküşe gidiyor", "faşizm çözülüyor", "rejim çözülerek demokratikleşme sürecine dönüşüyor" şeklindeki tesbitler de en az yukardaki kadar saçma bir düşüncedir. (Kendisini komünist, sosyalist olarak adlandıranların, devlet, demokrasi, faşizm, burjuva-demokratik düzen gibi konularda hiç bir bilgisi olmayan insanlar gibi konuşup düşünmeleri hayret verici bir şey değil midir?)

Özetle belirtirsek:

Bugün ülkemizde, devlet bazında alabildiğine kurumlaştırılarak Anayasal bir statüye kavuşturulan faşist diktatörlüğün sadece en dış halkaları ile sınırlı kalan bir burjuva yasallığına doğru güdük bir geçişten sözedilebilir.

Bir varsayım olarak, egemenlik kurumlarının sınırlı bazı alanlarındaki düzenlemelerin burjuva yasallığının güdük ve örtülü değil, tam ve açık bir şekle bürünebileceği düşünülebilir. Bu varsayımın gerçekleşmesi halinde bile faşizmin çözüldüğünden, demokrasiye geçildiğinden sözedilemez. Bunun nedenlerini burjuva demokrasisi ile faşizm arasındaki ayrım çizgilerinde bulabiliriz.

DEMOKRASİNİN AYRIM ÇİZGİLERİ

Bilindiği gibi, burjuvazi egemenliğini, yani çalışan kitleler üzerindeki diktatörlüğünü çeşitli biçimlerde kurar ve sürdürür. Burjuvazi, diktatörlüğünü, öncelikle kendisini devlet ola-

rak örgütleyerek ve bunun bir devamı olarak da ideolojik, kültürel, kitlevi alanlarda devletten bağımsız gibi görünen kurumlaşmalar oluşturarak devam ettirmeye çalışır. Burjuvazinin egemenliği verili toplumsal formasyondaki iktisadi-siyasi şartlara, emekçi kitlelerin örgütlülük durumuna vd. unsurlara göre şekillenir. Verili iktisadi-toplumsal şartlar diktatörlüğün barışçıl metodlarla sürdürülemsine uygun olacağı gibi, açık-terörcü metodlarla sürdürülmesini gerekli kılabilir.

Burjuva demokrasisi burjuva diktatörlüğünün bir biçimidir. Burjuvazinin açık baskı ve teröre dayanmayan esas olarak barışçıl yolllarla sürdürdüğü yönetimidir. Bu tür bir yönetim, kendisini burjuva-demokratik devlet biçiminde somutlaştırır. Tekelcilik ve emperyalizm olgusu ile gündeme gelen faşizm ise, burjuvazinin açık baskı ve zora dayanan terörcü diktatörlüğüdür. Faşizm şartlarında burjuvazi, egemenliğini terör ve kitlelere karşı açık savaş metodlarıyla sürdürür. (Tekelcilik ve emperyalizm olgusu ile birlikte, burjuva demokratik devletin otomatikman ve mutlaka faşist devlete dönüşeceği, ya da dönüştüğü söylenemez.)

Herkes tarafından bilinen bu genel belirlemeleri özetle hatırlattıktan sonra tartıştığımız konunun anlaşılmasına yardımcı olacak bazı hususlara değinmek gerekmektedir. Bu, burjuva demokratik parlamenter devletin ayırdedici özellikleri sorunudur.

Bilindiği gibi, burjuva demokratik parlamenter bir devletin bir çok işlevi vardır. Bunlar arasında, konumuzla doğrudan ilgisi olması açısından en başta gelenleri şöyle sıralamak mümkündür: Serbest seçim, yürütme organı ile parlamento arasında parlamentonun yani seçilmiş heyetlerin yürütmeyi ve devlet iktidarının diğer kurumlarını denetlediği özgül bir ilişki, siyasi parti, örgüt vb. sivil kurum ve kuruluşlarda çoğulculuk ve demokratik bir işleyiş, çeşitli devlet kurumlarının kendine özgü yetki, görev ve uzmanlık alanlarının yasal düzenlemelerle belirlenmesi, yani bunların keyfi ya da egemen güçlerin bir kısmının aleyhine olacak şekilde zorla düzenlenip değiştirilmemesi, işçilerin ve diğer kesimlerin serbestçe örgütlenme, düşünce açıklama, siyaset yapma haklarının varlığı ve bunların yasal güvenceye kavuşturulması vb. Burjuva demokratik parlamenter devletin bunlara eklenmesi gereken son derece önemli bir işlevi daha vardır ki, bu işlev, ele aldığımız konu açısından da, (Türkiye'de demokrasiye geçiş, demokratikleşme ve demokrasi tartışması açısından da) can alıcı bir noktadır. Şöyle ki: Burjuva demokratik devlette; demokrasi olarak adlandırılan rejimde, egemen sınıf ve zümreler içindeki kuvvet dengesinin devlet kurumlarında ciddi bir kaynaşmaya meydan vermeden değişmesine imkan tanınmaktadır. Yani, burjuva sınıf ve zümreler arasındaki kuvvet dengesinin değişmesi devlet kurumlarına çatışmasız bir şekilde yansıyabilmekte, burjuvazi içindeki iç iktidar mücadelesi ve iç iktidarın el değiştirmesi barışçıl zeminlerde gerçekleşerek zamanla devlet kurum ve aygıtlarına yansıyabilmektedir. Burjuva demokratik bir devlette, Anayasa'nın ve kanunların bütün rolü, belli başlılarını yukarda sıraladığımız bu işlevlerin yerine getirilmesini ve düzenlenmesini belirleyip bir statüye bağlamış olmasıdır.

Diğer işlevleri bir yana bırakırsak, yukarda sıraladığımız işlevler, bir devletin burjuva-demokratik devlet olabilmesi; bir rejimin demokrasi olabilmesi için olmazsa olmaz şartlar ve gerekliliklerdir. Bu işlevler bir bütündür; bunlardan birkaçının yokluğu halinde o sistemin demokrasi olarak adlandırılması son derece güçtür.

Türkiye'de 12 Eylül öncesinde, 12 Eylül'den sonra ve şimdi yaşananlarla bu işlevler karşılaştırıldığı zaman birçok şey aydınlanacaktır.

Türkiye'deki gelişmeleri, demokrasiye geçiş olarak, başka bir deyişle burjuva parlamenter demokratik devlete geçiş olarak yorumlayanların en önemli yanılgılarından birisi demokrasinin sadece bir unsurunu, seçim mekanizmasının sonucunda oluşan parlamentoyu demokrasinin yerine koymuş olmalarıdır. Seçimler, burjuva demokratik devlet düzeni için gerekli unsurlardan sadece bir tanesidir, demokratik düzenin kendisi değildir. Seçimlerin yapılıyor olması ve parlamentonun, partilerin varlığı, bir siyasi yapıyı demokrasi olarak adlandırmak için hiç bir zaman yeterli olamaz.

FAŞİST REJİMLER KENDİ KENDİLERİNİ DEMOKRATİKLEŞTİREMEZLER

Devlet biçimlerinin birinden diğerine geçiş konusunda doğru bir perspektife sahip olmadan Türkiye'deki rejim ve geçiş sorununu çözümlemek ve anlamak mümkün değildir.

Sınıf mücadeleleri tarihinin ortaya çıkardığı bir geçeği burada hatırlamakta yarar vardır: Bir devlet biçiminden diğer bir devlet biçimine geçiş basit bir şekilde ve düz bir çizgi izleyerek yaşanmaz. (Çok ender olarak bazı istisnalar olsa bile kural olarak, bu böyledir.)

Konumuz kapitalist üretim ilişkilerine ait devlet biçimleri olduğu için örneği de bu alandan seçerek sorunu biraz açalım.

Burjuva demokratik bir devlet düzeninden faşist bir diktatörlüğe geçişlerde olduğu gibi, faşist devletten demokratik devlete geçiş olayı da basit ve düz bir çizgi halinde gerçekleşmez. Yani, herhangi bir burjuva demokratik düzende, kendiliğinden ve yavaş yavaş gelişen bir sürecin sonucunda, bu düzen faşizme doğru evrim geçirerek farkına varılmayacak bir şekilde başka bir devlet biçimine dönüşmez. Demokrasiden faşizme geçiş, çatışmalı, inişli-çıkışlı, keskin mücadelelerin yaşandığı bir süreçte gerçekleşir ve bu süreçte eğer faşizm güçleri galip gelirse burjuva-demokratik devlet düzeninin önemli kurumları sert önlemlerle farklı bir işlev görmeye zorlanır.

Faşist diktatörlüklerden demokrasiye geçiş olayı da benzer bir süreç izler, ancak bu sürecin gerçek anlamıyla bir geçiş olabilmesinin bazı özgül yanları vardır. Şöyle ki:

Faşist diktatörlükler, bizzat kendileri yukardan aşağı demokratikleşemezler. Yani bu rejimler tepeden başlayan bir şekilde kendi içinden ve kendi kurumları aracılığıyla evrim geçirerek demokrasiye dönüşemezler. Sınıf mücadeleleri tarihi, faşist rejimlerin bizzat kendisi tarafından oluşturulmuş siyasi yapılardan kendi kendilerine köklü siyasal kopmaları gerçekleştiremeyeceğini doğrulayan onlarca kanıtla doludur.

Yani, böyle rejimlerin içerden evrim geçirerek tepeden demokratik bir aşamaya geçmesi imkansızdır. Burada imkansız olduğunu vurguladığımız şey, demokratikleşmeyi sağlayan bir kopmanın bizzat bu rejimlerin kendileri tarafından gündeme getirilemeyeceği olgusudur. Bu rejimlerde demokratikleşme, mevcut rejimden köklü siyasal ve kurumsal kopmalarla ancak mümkün olabilir. Bunun asgari şartlarından birisi bu tür rejimlerin kurum-

sal yapılarında büyük ve köklü değişikliklerin yapılması ve buna bağlı olarak da devlet kurumlarının önder kadrolarında geniş bir temizliğin yapılmasıdır. Faşist rejimler bunu kendileri başaramazlar.

Bu belirleme faşist rejimlerin halk hareketinin direnci, ya da burjuva güçler arasındaki güç dengelerinin değişmesi ve dış etkiler nedeniyle kısmi yumuşamalara ve şekil değişikliklerine yönelemeyecekleri anlamına gelmez.

Türkiye pratiği, faşist rejimlerin belli şartların oluşması ile birlikte kendi insiyatifinde bazı sınırlı değişikliklere yönelebildiğini kanıtlayan tek değil ama belki de en taze örnektir.

Bütün bunlardan çıkarılması gereken sonuçlar nelerdir?

İlk sonucu şöyle ifade edebiliriz: Ülkemizdeki faşist yönetimin bizzat kendi insiyatifinde aldığı önlemlerle bazı alanlarda, iktidarın tamamında değil, çok sınırlı bir kesiminde yöneldiği değişikler, demokratikleşmeyi getirme anlamında gerçek bir geçiş sürecinin unsurları ve başlangıcı olarak görülemez. Bu rejimin dayandığı gerçek iktidar odakları; (devlet iktidarında merkezi ve belirleyici konumu olan odaklar) kendi kendine çözülerek demokrasiye doğru evrim geçiremez ve demokratik devlete dönüşemez.

Egemen sınıf ittifakının dışına düşen, dolayısıyla devlet iktidarı üzerindeki etkisi ile ekonomik politikaların tayinindeki fonksiyonları azalan bazı burjuva kesimlerin mücadelesi, gerçek iktidar odaklarının dışındaki alanlara yöneliktir. Bu güçlerin parlamentoda çoğunluğu elde etmesi halinde, demokratik bir aşamaya yönelmek, demokrasiyi kurmak anlamında gerçek iktidar odaklarında işlev ve biçim değişiklilikleri yaratacakları beklenemez. Bu güçlerin gelebilecekleri en son nokta, -gerçekleşip gerçekleşemeyeceği bir yana- 12 Eylül öncesi döneme benzeyen bir siyasi yapıdır.

12 Eylül öncesine benzeyen bir sisteme dönüşe ise, demokrasiye dönüş denemez.

Diğer bazı sonuçlara gelince:

Türkiye Egemen Sınıfları Demokratikleşmenin Bedelini Ödeyemez

Kelimenin gerçek anlamıyla bir demokratikleşmeden sözedilecekse, yani faşizmden demokrasiye geçiş olacaksa bunun şartları vardır. Bu şartların olmadığı bir sürece, ya da bu şartları yerine getirmeyen bir sürece demokratikleşme denilemez.

Bu şartların en önemlilerini ülkemiz somutu bağlamında şöyle sıralayabiliriz:

* *Burjuva anlamda demokratik bir geçiş sürecine önderlik edecek sınıfların varlığı;* **demokratikleşmenin doğası gereği** *bu sınıf "Milli" sıfatıyla tanımlanan burjuvazi olacaktır. Sadece "Milli" ya da yerli burjuvazinin varlığı yetmemekte,bu kesimin demokratikleşmeye önderlik edecek bir konumda olması gerekmektedir. Çünkü, bugünkü faşist yönetimin sınıfsal plandaki dayanağı, emperyalizmle bütünleşmiş olan tekelci sermaye güçleridir. Tekelci burjuvazinin iktisadi ve toplumsal hakimiyeti kırılmadan ve bu hakimiyetin temel aracı durumundaki mevcut devlet, büyük kurumsal değişikliklere uğratılmadan, demokratik bir devlete geçişin ön şartları hazırlanamaz.*

* *Tekelci burjuvazinin işbirliği halinde bulunduğu yabancı sermayenin ülkeden kovulması, ya da denetim altına alınması.*

* *Ülkenin, iktisadi, siyasi, askeri, kültürel yönlerden tam bir bağımsızlığa kavuşması; ulusal bağımsızlık söz konusu olmadan, demokratikleşmeden, demokratik bir devlet düzeninden söz edilemez.*

* *Demokratikleşme süreci, egemenlik ilişkilerinin yeniden dağılımını düzenlemek ve yerli burjuvaziyi egemenlik ilişkilerinde belirleyici bir konuma yükseltmek zorundadır. Bunun yanı sıra, büyük tekellerle, yabancı sermayenin yararlandığı imtiyazlarla, emperyalizmin ülke içindeki hakimiyetini ortadan kaldırmak zorundadır.*

* *Demokratikleşme süreci, devlet kurumlarının hiyerarşik düzeninde, egemenliğin uygulanış şeklinde, devletin izlediği yönetim metodları ve ilkelerinde yapılacak büyük değişikliklerde ve devlet kadrolarında yapılacak esaslı bir tasfiyede ifadesini ve anlamını bulur.*

* *Ezilen Kürt Ulusu'na kendi kaderini kendisinin tayin etme hakkının tanınması ve bu hakkın Kürt Halkı tarafından özgürce kullanılmasının önündeki tüm engellerin kaldırılması. Bu bizim, ülkemizdeki demokratikleşmenin en önemli şartlarından biridir. Kürt Ulusunu özgürlüğe ve bağımsızlığa kavuşturmayan hiç bir girişimin demokratikliğinden söz edilemez.*

* *Mevcut faşist diktatörlüğün en temel dayanaklarından birisi olan, buna ek olarak ise, devletin devamlılığının ve "Ulusal Birlik"in temel koruyucu gücü olan Ordu'nun bu konumunun tersine çevrilmesi; ordu'nun bu konumunu değiştirip, O'nu parlementonun denetimi altına almayan hiç bir proğram Türkiye'de burjuva demokratik devlete geçemez.*

* *İşçi sınıfının ve tüm çalışan kitlelerin siyasal ve demokratik hak ve özgürlüklerden en geniş şekliyle yararlanması, demokratik hak ve özgürlüklerin kurumlaştırılarak güvence altına alınması; demokratik bir burjuva devletinin varlığı, ya da böyle bir devlete geçiş için gerekli olan şartlardan birisi de budur.*

Evet, burjuva anlamda bir demokratikleşme sürecine geçilebilmesi için gerekli olan şartların en önemlileri bunlardır.

Türkiye egemen sınıflarının irili-ufaklı tüm kesimlerinin, oligarşi içinde yer alanlar ya da almayanlar, tekeller ya da tekel dışı kalmış kesimler, bu kapsamdaki bir demokratikleşmeyi sağlayamazlar; Bu şartların yerine getirildiği bir demokratik devlete yönelemezler. Oligarşi içinde yer alanların, tekellerin, bunları yapması zaten hiç mümkün değildir. Oligarşinin dışına düşmüş bulunan, devlet iktidarı üzerindeki ve ekonominin planmasındaki etkileri son derece sınırlandırılmış bulunan kesimlerin, tekelleşmemiş unsurların ise, bu kapsamdaki bir demokratikleşmeye önderlik edecek durumu yoktur. Bu saydığımız kesimlerin ayrıca bu kapsamdaki bir demokratikleşmeye ihtiyaçlarının bulunup bulunmadığı da kuşkuludur. Devlet iktidarından ve ekonomik, mali kaynakların paylaşımından, eskisi gibi (12 Eylül öncesindeki gibi) faydalanamayan bu kesimlerin, bu gün kendi örgütleri ya da siyasi temsilcileri aracılığıyla dile getirdikleri talepler yukarda çerçevesi çizilen burjuva anlamdaki demokratikleşme proğramının birer parçası olarak bile yorumlanamaz. Saydığımız bu güçlerin bu kapsamdaki bir demokratikleşmeye ihtiyaçları olmadığı gibi, buna güçleri de yetmez ve en önemlisi Türkiye egemen sınıflarının irili-ufaklı tüm kesimleri, böyle bir demokratikleşmenin bedelini ödeyemezler.

Yukarda sıraladığımız şartların tamamı ya da bir bölümü Türkiye egemen sınıflarının herhangi bir kesimi için oldukça pahalı bir bedel

ödemeyi gerektirir. Bu şartlar burjuvazinin herhangi bir kesimi için özellikle de demokratikleşme sürecine doğal olarak önderlik etmesi gereken tekel dışı kalmış kesimler için çok ağır bir fatura değilmidir?

Bir varsayım olarak söylersek; Bütün bunlar, bizim tekel dışı kalmış burjuvazimiz tarafından başarılsa bile, en mükemmel şekli ile bir demokratikleşme yaşansa bile, bu sürecin gelip dayanacağı yer, yine burjuva devletinin kendi sınır çizgileri değilmidir?

Varsayalım ki; 24 Ocak İktisadi, 12 Eylül Siyasi Önlemleriyle iyice tahkim edilen mevcut iktisadi siyasi yapının bugünkü işleyişinden zarar gören, ekonomik konumları eskisine göre daha da kötüleşen,devlet iktidarı üzerindeki etkileri zayıflayan, burjuva- mülk sahibi sınıf ve zümreler, yukardaki şartları içeren bir demokratikleşme proğramı üzerinde anlaştılar, orta sınıflarla da ittifak kurarak, çalışan kitlelere önderlik ettiler ve mücadeleye atılarak toplumsal sürecin yönünü demokrasiye geçiş doğrultusunda değiştirdiler... Böyle bir şey mümkün değil ama, bir an için bunun mümkün olabileceğini varsayalım. Bu güçlerin varacakları yer yine burjuva devletinin ve burjuva egemenliğinin kendi sınır çizgileri olacaktır, başka bir yer olmayacaktır.

Bu güçlerin varacakları yerin sınır çizgileri, işçi sınıfının ve emekçilerin sömürülme ve baskı altına alınmalarının başlangıç yeri değilmidir?

Bu sorunun cevabı bizce çok açıktır; Evet öyledir.

Öyleyse, çağımızdaki demokratikleşme tartışmaları ve süreci çerçevesinde şu tarihsel ve güncel gerçeğin altını bir daha çizelim;

Türkiye gibi bir ülkede, köklü ve kapsamlı bir demokratikleşme süreci, esas olarak toplumun çoğunluğunu oluşturan çalışan kitlelerin, işçi sınıfının ve emekçi kesimlerin sömürülme, baskı altına alınma ve yönetilme durumunu tersine çevirecek önlemleri içermek, bu önlemlerin gerektirdiği bir proğrama sahip olmak zorundadır. Burjuva demokratik devlet için gerekli olan, yukarda sıraladığımız şartlar ise, bu proğramın tali unsurları ve yan sonuçları olacaktır.

Bu kapsamdaki bir demokratikleşme, ancak sosyalizme doğru kesintisiz olarak gelişen, sosyalizmle bütünleşip kesişen gerçek bir süreç yoluyla sağlanabilir. Bu ise, ancak, işçi sınıfının ve emekçilerin devrimci önderliği altında sürdürülecek bir mücadelenin sonucunda ve devrimci-demokratik halk iktidarı aracılığıyla başarılabilecek bir şeyidr.

Bu kapsamdaki bir proğramın, bu yazıda ele aldığımız devlet biçimlerinin birinden diğerine geçiş sorunu bağlamındaki işlevi çok farklı olacaktır. Şöyleki;

Faşizmden burjuva demokratik devlete geçiş sürecinde, mevcut kapitalist üretim şeklini ve ilişkilerini koruyup çerçeveleyen devletin demokratikleşmesinin sınıf içeriği nedeniyle doğal olarak parçalanması beklenemez. Burjuva önderliğindeki ve burjuva demokratik muhtevalı önlemlerle sınırlı bir geçiş sürecinde ancak, burjuva devletin bir biçiminden, başka bir biçimine geçilir. Yani, mevcut devlet dağıtılıp parçalanmaz.

Oysa, ülkemizin bugünkü şartlarında, mevcut devlet, aşağıdan yukarı dağıtılıp parçalanmadan, işçi sınıfının ve emekçilerin özgürleşip kendi yönetimlerini kurmaları, dolayısıyla toplumun çoğuluğunun yönetip-denetlediği ve onların ekonomik, kültürel, siyasal, toplumsal gereksinimlerini karşılayıp, kollayacak olan,**yeni bir devlete ulaşmak, yeni bir devlet kurmak mümkün değildir.** Bu şekilde yeni bir devlet olmadan, burjuva-demokratik devlet için gerekli olan, yukarda sıraladığımız şartların yerine gelmesi de mümkün değildir. Ancak ne var ki, işçilerin ve köylülerin devrimci-demokratik iktidarlarının asli ve temel amacı, burjuva demokratik devlet için gerekli olan önlemleri almak değil, yukarda sıraladığımız şartlara ulaşmak değil, en son gelebileceği nokta itibariyle bu şartların koruyucusu olacak olan burjuva-demokratik devleti yıkıp, parçalamak, onun yerine sosyalist muhtevalı bir demokratik düzen kurmaktır.

Bu bakımdan bizim ülkemizde işçi sınıfının devrimci eylemini, tarihsel ve toplumsal işlevini, burjuva-demokratik devrimi tamamlamak şeklinde sınırlandırmak mümkün ve doğru değildir. Türkiye'nin bugünkü şartlarında, işçi sınıfının tarihsel ve toplumsal işlevinin bütün anlamı, devrimci-demokratik halk iktidarı aracılığıyla sosyalist muhtevalı bir demokratikleşmeyi gerçekleştirmek temel görevinde düğümlenmektedir.

İşçi sınıfının ve emekçi halkların birleşik devrimci eylemini, burjuva devlet biçimlerinin birisinden diğerine geçişle sınırlandırmak, burjuvazinin yapamadığı şeyleri işçi sınıfına yükleyerek, burjuva-demokratik devleti işçi sınıfına kurdurmak, Türkiye gibi ülkelerde gerçek bir demokratikleşme sürecinin nerelerden geçtiğini ve nelere yöneleceğini anlayamamak demektir.

İşçi sınıfı, burjuvazinin bıraktığı yerden burjuva-demokratik devleti devam ettirmek için tarih sahnesine çıkmış değildir.

Türkiye için, sosyalizmle kesişip-bütünleşen bir demokratikleşme süreci yaşanmalıdır. Bu da ancak bu sürece, işçi sınıfının ve halkın devrimci hareketinin önderlik etmesi ile başarılabilir. İşçi sınıfının ve halkın devrimci-demokratik yönetimi altında gelişen demokratikleşme sürecinin asli işlevi, burjuva demokrasisini tamamlamak, burjuva demokratik devrimini sonuca ulaştırmak değil, bunlardan, öz, nitelik ve biçim olarak tamamen farklı bir siyasal-toplumsal sisteme geçmek, devrimci bir sosyalizme ulaşmaktır.

İşçi sınıfının önderliği altında ve emekçi kitlelerin, Türk ve Kürt halklarının birleşik mücadelesi üzerine yükselen ve sosyalizmle bütünleşen bir demokratikleşme süreci yaşanmadan, ülkemizde, kelimenin gerçek anlamıyla bir demokratikleşmeden söz edilemez.

Bizim ülkemizde, faşizme karşı mücadele proğramıyla, Demokratik Halk Devrimi proğramının çakışmasının, ya da faşizme karşı mücadele görevinin esas olarak, devrimci-demokratik halk iktidarı aracılığıyla yaşanacak olan bir sosyalizm hedefinin bir parçası olmasının bütün anlamı, işte bunlardır.

Bu nedenlerledir ki, Türkiye'deki mevcut rejimin gerçek alternatifi, faşizmin gizli şekli, ya da burjuva demokratik devlet değil, Devrimci bir Halk İktidarı alternatifidir.

Bugünkü iktisadi-siyasi sistemin gerçek alternatifi, devrimci bir sosyalizme yönelen halkın devrimci-demokratik düzenidir.

İşçi sınıfına ve halk kitlelerine, burjuva egemenliğinin bir biçimine ulaşmaktan öteye geçmeyecek olan bir demokratikleşmeyi önermek, bu nedenle devrimcilere ait bir tutum olamaz.

ESAS OLAN DEVRİMCİ ÇÖZÜMLERDİR

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Önceki Devrimci İşçi sayılarında, Türkiye Solu'nun 12 Eylül sonrası dönemde içine düştüğü durumla ilgili bazı saptamalar yapılmış, olay belli yönleriyle tartışılmıştı. Bu dönemde sol grupların siyasal çizgilerinde ve program önerilerinde belirgin bir sağa savrulmanın ortaya çıktığı ve bunun çeşitli biçimlerde dile getirildiği, ama aslında bunların aynı öze sahip olduğu vurgulanmıştı. Ve yine bu sağa savrulmanın sadece 80 sonrası Türkiye konjönktüründe ortaya çıkan bir gelişme olmadığına işaret edilerek bunun dünya konjönktüründen kaynaklanan nedenleri üzerinde durulmuştu. Özellikle, 1970'li yılların sonlarına doğru dünya çapında, devrim dalgasının geriye çekilmesinde, mevcut sosyalizm deneylerinin başarısızlığının, sosyalizmle ilgisi olmayan politikaların sosyalizm adına yürütülmesinin yarattığı düş kırıklığının önemli bir etken olduğu belirtilmişti.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

1980 sonrasında Türkiye'nin içine girdiği konjonktürde gözlenen objektif ve subjektif gelişmeler, çeşitli sınıf ve güçler açısından çok yönlü değerlendirmeleri gerektirecek kapsamdadır. Bu kapsamda, oluşturulan siyasal yapıyla ilgili önemli gelişmeleri içeren kısa bir özetleme yapacak olursak; 1960 Anayasasıyla oluşturulan siyasal yapı, emekçi halk kitlelerine, sömürücü egemen güçlerin hazmedemeyeceği, kabul edemeyeceği genişlikte bazı demokratik haklar tanımıştı. Bu siyasal yapıyı tasfiye ederek demokratik ögelerini daraltmak ya da ortadan kaldırmak, egemen güçlerin (oligarşinin) hedefi idi. Oligarşinin siyasi proğramını hayata geçiren burjuva partileri, 1960'lı yılların daha ortalarına gelmeden, anayasaya muhalefetlerini dile getirmişlerdi. 12 Mart faşist darbesiyle kısmen daraltılan, ama, bütünüyle ortadan kaldırılamayan bu siyasal yapı ancak 12 Eylül askeri faşist darbesiyle ortadan kaldırılabildi. Bunun yerine ana çerçevesi 82 anayasası ile belirlenen, egemen güçlerin (oligarşinin) daha yakından ve doğrudan denetleyip,yönetebildiği bir siyasi yapı oluşturuldu. Bu siyasal yapıda; 80 öncesi siyasal yapının ikili karekterinden birini oluşturan nisbi demokratik ögeler, ya tamamen tasfiye edilirken, ya da kullanılamayacak şekilde son sınırına kadar daraltılırken, devlet içinde kurumlaştırılmakta olan faşist baskı ve terör ögeleri, toplumun sivil alanlarını kapsayacak bir genişlikte alabildiğine güçlendirilmeye ve tahkim edilmeye çalışıldı. Devlet eliyle "yukardan aşağıya" gelişme özelliği göstermesi sömürge tipi faşizmin kurumlaştırılmasının en yaygın biçimine 12 Eylül sonrası dönemde tanık olundu.

Oluşturulan rejimde, burjuva demokratik ögelerin tasfiyesi, ya da son derece daraltılması ve rejimin faşist karekterinin güçlendirilmesi sonucu, 80 öncesinde elde tutulan ve korunmaya çalışılan demokratik mevzilerin de kaybedildiği günümüz koşullarında, demokratik hak ve özgürlükleri elde etme mücadelesi çok daha önem kazanmış bulunmaktadır.

Dün elde tutulan, ama bugün kaybedilmiş demokratik mevzilerin yeniden elde edilmesi, elbette ki, anti-faşist mücadele proğramının önemli unsurlarından biri olacaktır. Ancak, faşizme karşı mücadele proğramı (isteyen buna demokrasi proğramı da diyebilir.), sadece burjuva demokratik hakların elde edilmesiyle sınırlandırılamaz. Demokratik haklar uğruna mücadele, devrimci bir halk iktidarı, devrimci bir demokrasi mücadelesinin bir parçası olarak anlaşılmalıdır.

Siyasal çizgi ve program hedefleri bakımından sağa savrulan sol hareketler ise,kaybedilen demokratik hakları ve mevzileri yeniden elde etme pahasına,emekçi halkların nihai kurtuluşunu hedefleyen devrimci perspektiflerden alabildiğine uzaklaşmış bulunmaktadır.Kısmi demokratik haklar uğruna,gelecek mücadelesi yapmaktan vazgeçmek demek olan bu reformist mantık, önerilen proğram hedeflerinde olduğu gibi,demokrasi cephesi platformları önerilerinde de somutluk kazanmaktadır.

Y.Gündem'inden Saçak'a, TKP'sinden HK'sına ve D.Yol saflarını terkederek Avrupa'da bir muhacir (pardon, Göçmen) hareketi olmaya özenen dönüşümcü liberâllerine kadar pek çok sol hareketin proğram önerilerinde sağ güçlerle demokrasi için uzlaşmayı öneren "Milli Uzlaşma" çağrılarını bulmak mümkündür.

"En aşırı faşistinden en aşırı solcusuna", burjuvaziden proleteryaya kadar bütün toplumsal sınıf ve katmanları ortak bir noktada buluşturarak uzlaştıran bir değerlendirme, en açık biçimiyle, bir dönem saflarımızda süren tartışmalarda ortaya atılmıştır. Demokrasi ekseninde önerilen "Milli Uzlaşma" önerilerine ilginç bir örnek teşkil ettiğinden ortaya atılan bu önermeyi ve değerlendirmeyi aynen aktaralım.

1984 başında, "Demirel'in demokratlığı'na" ilişkin görüşlerin hararetle savunulduğu bir dönemde, bir tasfiyeci şu ilginç değerlendirmeyi yapıyordu:

" 75-80 dönemi Türkiye Toplumunun konjonktürel bir görünümüydü. Türkiye Toplumu'nun siyasal, iktisadi gelişmesinde bir kırılma dönemiydi... Bir toplumda zaman zaman bu tür kırılma dönemleri olur. Ve bu tür kırılma dönemlerinde çeşitli toplumsal güçler, çeşitli siyasal güçler, çeşitli sınıflar,güçler aşırılara fırlar. Gerçekten de 75-80 döneminde Türkiye Toplumu bütün boyutlarıyla, bütün siyasal güçleriyle, bütün toplumsal katmanlarıyla aşırılığa fırlamışlardı. ... sağ odakta böylesine aşırı taleplerde bulunanlar vardı, sol odakta aşırı taleplerde bulunanlar vardı. 75-80 döneminde sağ güçler, sol güçler çeşitli sınıf ve katmanlar aşırılardaydı. *Bugün Türkiye Toplumu, sağ ve sol güçleri ile, proleterya ve burjuvazi ile, çeşitli sınıfsal katmanlarıyla belirli ortak noktalara gelmiştir. Bu belirli ortak nokta demokrasi talebidir. ...kısaca şöyle ifade edeyim; En aşırı faşist unsurlarla,en aşırı sol unsurlar ilginç bir birleşme noktasına gelmişlerdir. Hepsi de bir biçimde demokrasiyi tartışmaktadır ve bir biçimde demokrasi noktasında birleşmektedirler.* Ve önümüzdeki dönemde kesinlikle

çok ileri, aşırı **ideal proğramlar savunmak yerine, çok daha mantıki, çok daha akılcı, çok daha rasyonel,** *çok daha azla yetinen bir siyasal, sosyal proğramla çıkılacaktır.* **...sağdaki, soldaki güçler, sıyasal, sosyal, iktisadi düzeyde proğram daralmalarına uğramışlardır.** (Top.tut. s.35-38. L)

Evet, söylenenler yorum gerektirmeyecek kadar açık ve nettir. "En aşırı sol unsurlar ile en aşırı faşist unsurları ilginç bir birleşme noktasına getiren" "demokrasi talebi" ekseninde ve her iki tarafın "en azla yetinen proğramları" ile bu "Milli Uzlaşma'nın" nasıl sağlanacağı, en aşırı faşistiyle birlikte tüm güçlerin buna nasıl ikna edildiği ya da edileceği doğrusu merak konusudur.

Madem kiburzuvaziyle, proletaryasıyla, "aşırı faşistiyle, aşırı solcusuyla" tüm toplumsal güçler "belirli bir ortak noktaya gel miş" ve "demokrasi talebi" etrafında birleşmiştir, o halde dünyanın en güçlü demokrasisi (bu burjuva demokrasisi olsa bile) neden kurulmasındı ki? Bu belirli ortak noktada, hazır bütün sınıf ve katmanlar ortak bir noktada, demokrasi üzerinde birleşmişken, tarihin en muhteşem ve en sarsılmaz demokrasisi neden inşa edilmesindi ki? "Elitçi-devletçi gelenek" temsilcisi üç-beş generâl ve bir avuç "Asker sivil bürokrat" bu koca demokrasi cephesi karşısında ne yapabilirdi ki?

Evet sağın ve "aşırı faşistler"in demokratlığı konusunda bu kadar büyük hayâller kuranları, "rüyasında darı gören aç tavuklara" benzetebilirsiniz. Ama siz bunu, bir yenilgi döneminin yarattığı ağır bunalım koşullarındaki sayıklamalara yorun.

En açık ifadesini yukardaki anlatımda bulan ve Türkiye tarihinde, demokrasi konusunda hep sınıfta kalmış burjuva güçlere bel bağlayarak demokrasi mücadelesine soyunanların bu bakış açısı, sol hareketlerin önemli bir bölümüne egemendir. Bir takım burjuva demokratik hak ve özgürlükler elde etmek amacıyla, "en azla yetinen" proğramlar önererek, çeşitli sağ güçlerin onayı ve desteğini bu şekilde elde etmeyi amaçlayan bu mantık, solun değişmeden devam eden geleneksel, uzlaşmacı-teslimiyetçi özelliği olmaktadır.

Demokrasi konusunda "en azla yetinen" bir proğram önererek, sağın en geniş muhalefetiyle uzlaşmayı hedefleyen sol hareketler içerisinde, TKP ve eklentilerinin; Saçak ve Yeni Gündem gibi çizgilerle aynı konumda olduğunu, HK'nın da benzer bir proğram önerdiğini daha önceki sayılarımızda belirtmiştik.

TKP, Türk İş'in Eskişehir Mitingi üzerine yaptığı değerlendirmelerde, Türk İş'in önerdiği demokrasi platformuna hararetle sahip çıkmaktadır. 12 Eylül Rejimi ile anlaşarak, hükümetine genel sekreterini bakan vererek, icraatına ortak olan Türk İş'in demokrasi savaşımındaki yerinden övgü dolu sözlerle söz edilmektedir.

Şöyle diyor TKP:

"Eskişehir mitingi, ikinci olarak, Türk-İş'in demokrasi savaşımında somut bir proğram ortaya koymasını getirdi. Türk-İş başkanı Şevket Yılmaz'ın mitingde yaptığı konuşmada ana hatları çizilen bu platform yeni bir nitelik taşıyor. Bu platform, Türk-İş'in yalnızca bugünkü rejimi ve hükümeti eleştiren değil, aynı zamanda yeni bir rejim için savaşım veren bir güç olarak ortaya çıkması anlamına geliyor." (Atılım, Temmuz 86)

Türk-İş'in demokrasi platformunu bu şekilde tanımlayan TKP bu platformun hangi güçlerin platformuyla çakıştığını da şöyle açıklamaktadır:

"TKP'nin Ulusal Demokrasi Proğramıyla, SHP ve DSP Proğram'larıyla, Aydınlar Dilekçesi'yle bir çok noktada birleşmektedir. DYP ve RP sözcülerinin çeşitli açıklamalarıyla çakışan yanlara sahiptir." (agy)

Burada önerilen demokrasi cephesi platformunun, bir önceki Devrimci İşçi sayısında eleştirdiğimiz Demokrat Türkiye'de tanımlanan demokrasi platformuyla özde bir farkı yoktur. Sol'dan başlayan, Sağ'da, en iyimser ifadeyle, DYP ve RP'sine kadar uzanan yelpazede önerilen demokrasi platformlarıyla, demokrasinin elde edilemeyeceğine, "en azla yetinen" demokrasilerde ise nelerin yaşanabileceğine en azından 80 öncesi Türkiyesi'nde yaşananlar yeterince tanıklık etmektedir.

O halde, çeşitli burjuva güçlere yedeklenerek "demokrasi" dilenciliğine çıkan bu "Milli Birlik"çi, "en azla yetinen" uzlaşmacı tutumlara karşı alınması gereken devrimci tutum ne olmalıdır? Emekçi halklara nasıl bir politika ve nasıl bir mücadele biçimi önermelidir? Devrimcilerin, reformist proğram önerilerine karşın bu sorulara karşı net cevaplar vererek ortaya çıkması kaçınılmaz bir görev olmaktadır. Burjuva çözümlerin her çeşidine karşı olduğu kadar, solda üretilen ve burjuva çözümlerle çakışan reformist çözümlere karşı devrimci alternatifi yaratmak ve bu çözümler için mücadele etmek gerekmektedir. Dolayısıyla devrimci güçlerin, her şeyden önce, proleteryanın ve emekçi halkların gerçek kurtuluşunu sağlayacak devrimci alternatifi ortaya koyması, bu alternatifi gerçeklik haline dönüştürecek devrimci çözümleri önermesi zorunludur. Devrimci alternatif ve çözüm şekilleri emekçi halklarımızın nihai kurtuluşunu içeren bir politik perspektifle bütünleştirilebilmelidir. Bugün ile, kurulacak bir gelecek arasındaki diyalektik bağ, devrimci bir perspektifte kurulabilmelidir. Ne günlük ve kısa anlık çıkarlar uğruna geleceğe ilişikin sınıf çıkarlarının güzardı edilmesi, ne de tersi durum doğru bir tutum olamaz. Önemli olan, güncel olan ile geleceğe ait olan arasında doğru bir bağ kurabilmek, ne güncel olan adına geleceği feda etmek, ne de gelecek adına güncel olanı feda etmektir.

Bu bakış açısı,egemen güçler arasında olsun,egemen güçler ile diğer burjuva kesim ve katmanlar arasında olsun varolan çelişki ve çatışmaların sınıf mücadelesinin seyrine göre gözönünde bulundurulmasını reddetmez. Yine, çeşitli burjuva güçlerin, mevcut düzen içinde önerdiği farklı çözüm önerilerinin yaratacağı farklı siyasi sonuçları görerek, sınıf mücadelesinde bunlardan yararlanmayı ihmal etmez, devrimci mücadeleyi ilerlettiği sürece, dışındaki çeşitli güçlerle zaman zaman geçici güç ve eylem birliklerinin oluşturulmasını reddetmez. Devrimci güçler esas olarak devrimci çözümlere ve bağımsız devrimci politikalara dayanmak bu eksende olmak kaydıyla, sınıf mücadelesini geliştirecek, egemen güçleri geriletecek ittifak ve güç birliklerinden çekinmezler.

Ancak, devrimci politik çözümlere dayanmadan, çeşitli burjuva güçlerin çözüm önerilerine dayanarak bu ana eksen etrafında gündeme getirilen politik çözümler, sınıf mücadelesinin devrimci kanallarını tıkayan birer kör düğümdür. Devrimci hareket bu kör düğümü çözerek aştığı noktada başarılı olmuştur. Türkiye Solu'nun geleneksel uzlaşmacı-teslimiyetçi geleneği bu kör düğümde düğümlenmektedir. THKP-C ile başlayarak, Devrimci Yol'da devam eden devrimci gelenek, sınıf mücadelesine, çeşitli burjuva alternatiflere yedeklenerek değil, proleteryanın bağımsız devrimci politik çözümleriyle müdahale eden ve halklarımızın kendi öz gücüne ve devrimci eylemliliğine bel bağlayan bir gelenektir.

Örneğin, bir demokrasi konusunda, revizyonist-uzlaşmacı ve teslimiyetçi bakış açılarında, Demirel'lerin, Ecevit'lerin çeşitli atakları ve çıkışları asıl bel bağlanması ve desteklenmesi gereken çözüm şekilleri olurken devrimci bir bakış açısında ise,

demokrasi sorununun kesin çözümünün ancak başta proleterya olmak üzere emekçi halklarımızın burjuva çözümlerden bağımsız devrimci eylemliliğinin ürünü olacağı vazgeçilmez bir koşul olmaktadır.

Demokratik hak ve özgürlükleri kazanmak, ne Demirel'in cuntaya karşı aldığı tutumla, ne de bir başkasının çabasıyla değil, doğrudan emekçi halklarımızın mücadelesinin bir yan ürünü olacaktır. Egemen güçlerin kendi aralarındaki iç çatışma ve çelişkilerin bir yansıması olan burjuva politik tercihlere bel bağlanarak demokrasi sorununun çözümlenemeyeceğine Türkiye tarihi fazlasıyla tanıklık etmektedir.

Bağımsız, özgür ve demokratik bir Türkiye mücadelesi aynı zamanda bir sosyalizm mücadelesi olacaktır. Böyle bir Türkiye yaratmanın tek yolu devrimci , demokratik halk iktidarıdır.

Türkiye'de demokrasi mücadelesi, faşizme karşı mücadele ile birleşmiştir. Ve esas olarak faşist devletin demokratikleştirilmesi mücadelesidir. Bu mücadelede siyasi iktidar sorunu temel öneminden hiç bir şey kaybetmemiştir. Siyasi iktidar sorununu çözmenin vazgeçilmez koşulu ise, başta işçi sınıfının bağımsız siyasi mücadelesini örgütlemek ve bir devrimci hareket yaratmaktır. Böyle bir devrimci hareketin olmadığı dönemlerde ise, temel siyasi görev öncelikle bu hareketi yaratmak olacaktır.

Türkiye'de bugün, yeni-sömürge bir süreçte oluşmakta ve eğemenliğini her düzeyde pekiştirmekte olan işbirlikçi burjuvazinin burjuva anlamda dahi demokrasiye tahamülü yoktur. Ve demokrasi diye bir talebi de yoktur. Eğemen güçler için "demokrasi", oligarşik ittifakın çatışmalı karekterini uzlaştırmanın ve bu uzlaşmayı sürdürmenin bir aracı olmaktan öteye bir anlam ifade etmemiştir. Burjuva muhalefetin "demokrasi" söylemi eğemen güçlerin (oligarşinin) iç çatışmalarından kaynaklanan problemlerin çeşitli çözümlerini içermenin ötesinde bir aldatmacaya bürünmektedir.

Siyasal arenada yeralan çeşitli burjuva muhalefet güçlerinin "demokrasi talebi"nin, siyasal düzeyde temsil ettikleri sınıfların ve zümrelerin talepleriyle örtülü olduğunu bilmek gerekiyor. Bu bakımdan, öncelikle ele alınıp değerlendirilmesi gereken çeşitli sınıf ve zümrelerin ekonomik ve politik talepleri olmalıdır.

Eğer bir ülkede burjuvazi demokrasi talep etmiyor ve esas olarak demokratik gelişmeyi engellemek için faşist uygulamalara başvuruyorsa, demokratikleşme burjuvaziye rağmen ve onun politik eylemine karşı gerçekleşecektir. Böylesi bir ülkede, faşist rejimin çeşitli nedenlerle, siyasal arenadan uzaklaştırdığı eski siyasal temsilcilerinden "demokrasi" beklemek ve ummak "keçi boynuzundan bal çıkarmak"a benzer.

Başta sol liberaller olmak üzere, burjuva muhalefetin "demokrasi" katarında demokrasi çığırtkanlığı yapan bütün sol güçlerin "demokrasi platformu" halka keçi boynuzunun çiğnetildiği bir platform olmaktan öteye gitmiyor.

Yine aynı şekilde, Demirel'in "demokrasi" bayrağını dalgalandırarak, devrimci hareketi tasfiye etmeye çalışan dönüşümcü liberallerin tutumu öbürlerinden farklı olmamıştır. Bir yenilgi ortamında, dağılan bir devrimci hareketi, yeni dönemin koşullarında yeniden yaratma görevinin temel görev halkası olarak kavranması yerine, devrimci potansiyeli bütünüyle dağıtma ve yoketme görevi önüne konmuş ve hedef olarak Demirel'in "demokrasi" mücadelesi gösterilmiştir.

Denebilir ki, bir çok temel konuda olduğu gibi, "demokrasi mücadelesi" konusunda da, devrimci hareketimizi oluşumundan itibaren titizlikle izlediği ve benimsediği doğru tutumu bugüne de ışık tutmaktadır. Bu doğru tavır, demokrasi sorununu, burjuva muhalafet gibi çeşitli burjuva güçlere havale etmeyen, onu faşist rejime karşı mücadele ekseninde ele alan tavırdır.

Devrimci Hareketin oluşumundan beri izlediği bu doğru tavır bugüne kadarki sınıf mücadelesi pratiğinde incelenerek ortaya konabilir.

DEVRİMCİ HAREKETİN GELENEKSELLEŞEN TUTUMU NEYDİ ?

1960'lı yılların sonlarında, sınıf mücadelesinin pratiği içinde oluşan Devrimci Hareketimiz, sola eğemen olan burjuvaziyle tepede pazarlık geleneğini yıkarak ortaya çıkmıştır. Odağın a, burjuva güçlerle uzlaşmayı değil, sınıf mücadelesini proleteryanın bağımsız siyasi hareketini yaratarak onun öncülüğünde sürdürmeyi koymuştur. Uzlaşmacı yılgın gelenek reddedilmiş ve burjuva treninde yolculuk anlayışlarına ve burjuva siyasallığının her biçimine karşı bağımsız bir devrimci siyasallık yaratmak, esas görev halkası olarak kavranmış ve bu temel hedeften hiç bir zaman sapılmamıştır.

Devrimci Hareket, her dönem "dışındaki güçlere bel bağlama" eğilimiyle mücadele etmiş, esasta bağımsız devrimci eylemliliğin yaratılmasına dayanmıştır.

Bu tutumu örneklersek: 60'lı yılların sonlarında yapılan ve M. Çayan'ın yazılarında yeralan, devrimin ve de proleteryanın devrimde öncülüğünün objektif ve subjektif koşullarının varlığı ve yokluğu üzerinde sürdürülen tartışmalar, o dönem gündemde olan ve solun büyük bir kesiminin destek verdiği "Sol Darbe" girişimlerinden soyutlanarak ele alınamaz. Oluşturulacak bir sol cuntaya yedeklenerek sosyalizme geçişi hayal edenler, bir Devrimci Hareket öncülüğünde sınıf mücadelesini sürdürmenin koşullarının olmadığını öne sürüyorlardı. TİP'in parlamentarist teslimiyetçi tutumuna karşı, daha radikal bir çizgi tutturan MDD (Milli Demokratik Devrim) hareketi proleter devrimci hareketin doğuşuna kaynaklık ettiği gibi, aynı zamanda, sol darbeciliğe umut bağlayanların da yatağıydı. Daha sonra kendi içinde de ayrışan MDD Hareketi, çeşitli çizgilere bürünerek, Türkiye Solu'nun şekillenmesinde ve bölünmesinde önemli bir rol oynadı.

M. Ç ayan ve arkadaşları, sosyalist dönüşümde kilit bir sorun olan iktidar sorununun (siyasal devrimin) çözümlenebilmesi için sınıf mücadelesine önderlik edecek bir Devrimci Hareketin yaratılmasının mutlaka zorunlu ve gerekli olduğunu savunuyordu. Bu bakış açısı, içinde yaşanılan süreçte, devrimci bir hareket yaratma görevini, temel bir görev haline getiriyordu.

Bu bakış, o dönemin koşullarında oldukça anlamlıydı. MDD Hareketi içinde olduğu gibi dışında yeralan odakların büyükçe bir kesimine darbeciliğe bel bağlama eğilimi eğemendi. Bu siyasal çevreler, ürettikleri ideoloji ve politikalarda ister istemez, darbeciliğe teorik-tarihsel bir temel (ya da dayanak) sağlamaya çalışıyordu. Denebilir ki, o koşullarda, proleter devrimci bir hareket yaratma görevini temel görev olarak solun gündeminde canlı tutmaya çalışan yegane hareketti, THKP-C Hareketi.

Sol kesimde yaygın gözlenen, sol darbe girişimine yedeklenme tutumunun dayandığı teorik-tarihsel temel,

toplumun tarihinde, devlet ve ordunun yaratıcılığı ve belirleyiciliğinde ifadesini bulan tarih tezlerinde somutlanıyordu.

Bir nevi, Türkiye Toplumu'nda tarihin motoru, hep devlet (ordu) olmuş tur tezi üzerine oturtulan bu tarih tezini çeşitli biçimlerde savunmaya devam edenler, bunlar ister "kerim devlet" teorileriyle sağda yeralıyor olanları olsun, isterse, "askercil demokrasi" teziyle solda benimsenen şekilleri olsun hepsinin kaynaklandığı yer aynıydı. Bunlara göre, ezilen sömürülen halklar, toplumsal gelişmeyi etkileyecek, yönlendirecek güçler olarak henüz tarih sahnesinde yeralmıyordu. Toplumsal gelişme ve çatışma; yönetilen halkların devresinde yeralmadığı, taraf olmadığı bir arenada devam edip gidiyordu. Başta işçi sınıfının ve tüm ezilen halkların mücadelesini görmezden gelen, alternatif çözümleri eğemen güçlerin kendi aralarındaki çelişki ve çatışmalarda taraf olmada arayan bu politik tutum, bugün, sağlı-sollu alaturka liberalizminin temel önermesi olmakla beraber, bunun izlerini derece derece solun diğer kesimlerinde bulmak mümkündür.

1960'lı yılların sınıf mücadelesi pratiğinde, sol darbeciliğin temel dayanağı haline gelen, *"tarihte ordunun yaratıcılığı ve belirleyiciliği"* tezi en çarpıcı savunusunu H. Kıvılcımlı'da buldu.

H. Kıvılcımlı örneği çok görülen marksizme katkıda bulunmak gibi büyük bir iddia ile Türk Tarihi'ni inceleyerek ve "askercil demokrasi" v.s., gibi kavramlara da başvurarak, toplumun ilerlemesinde ordunun daima ilerici bir rol oynadığını, bütün ileri sıçrama ve hamlelerin ordunun vurucu gücü ile gerçekleştiğini öne sürmekteydi. Türk ordusunun, tarihsel her eyleminin ilericiliğine duyulan bu inançtır ki, bu çevreleri 12 Mart Askeri Faşist Darbesi'ni, başlangıçta, ilerici sanacak kadar bir şaşkınlığa sürüklemiştir.

Bu çevreler içinde,özellikle,siyasal rotasına ordunun ilericiliği üzerine tesbit edenler, başlangıçta "ordu kılıcını attı" sözünü manşete çıkardılarsa da bir süre sonra bu kılıcın kendileri de dahil tüm halka karşı çekildiğini geç de olsa öğrenebildirler.

Kemalist kılıklı "sol darbe" girişimlerine bel bağlayanlar sadece bunlar değildi. MDD Hareketi içinde yeralan pek çok "şöhret" sahibi "sosyalist" de benzer bir tutum içindeydi. Bunlardan (M. Belli gibi) kimileri *"Kemalizm ile sosyalizm arasında aşılmaz duvarlar yoktur"* diyerek sol bir cuntayı sosyalizme geçişin ön bir evresi olarak savunuyordu. Yine bir başka kesimi (D. Perinçek ve çevresi) *"bizim partimiz milli kurtuluş cephesidir, bizim partimizin komutanı M. Kemal'dir"* vs. gibi tezlerle aynı darbeci anlayışa açık davetiye çıkarıyordu.

Denebilir ki, 70 öncesi süreçte, solun önemli bir bölümü politik yatırımını sol bir cuntadan yana yapmıştı. Bu yatırımın sonuçlarını ideolojik-politik düzeyde görmek mümkündür. O sıralar, dönemin başlıca tartışma konuları arasında Kemalizm tartışmalarının önemli bir yer tutmasının esas sebebi oluşturulmakta olan "sol cunta" girişimi idi. Kemalizm'e karşı tavır pratikte "sol cunta" ya karşı alınacak tavrı da belirliyordu. Bu bakımdan, o dönemin koşullarında kemalizm tartışmalarının arka planında esas olarak darbeciliğe karşı tavır yer almaktaydı.

Farklı kemalizm değerlendirmeleri, darbeci anlayışa karşı alınacak tavrı da belirliyordu. Toplumsal sürecin haldeki evresinde, kemalist kılıklı bir "sol cunta" sosyalizme geçişin bir ön evresi olabilir miydi? Ya da dolayısıyla devrimde öncülük "sivil-asker aydın zümre" denen kemalist darbeci kadrolarda mı olmalıydı? gibi temel öneme sahip bu sorulara verilen cevaplar, sosyalist hareket içindeki darbeciliğe bel bağlayan eğilimler ile devrimci çizgiyi ayrıştıran bir misyonla yüklüydü.

Demokratik devrimi, kemalist bir cunta öncülüğünde gerçekleştirmenin olanaklarından söz edenlerin aynı zamanda, devrimde proletaryanın hegomanyasını reddedenler olması şaşırtıcı olmuyordu.

İşte, sol darbeciliğe bel bağlama eğiliminin hayli yaygın olduğu o günün koşullarında, "proletaryanın bağımsız siyasi hareketinin devrimde öncülüğü pazarlık konusu yapılamaz" diyen ve proletaryanın ve onun devrimci öncüsünün devrimde öncülüğü ve hegemonyasını sosyalizme geçişin ön şartı olarak gören ve bu amaçla proleteryanın bağımsız devrimci hareketini yaratmayı temel görev halkası olarak kavrayan THKP-C'nin bu tavrı, diğerleriyle köklü bir ayırımı ifade ediyordu. O günün koşullarında bu fark, devrimci bir hareket yaratmanın can alıcı noktasını oluşturuyordu.

Sol'da sosyalist teorinin henüz revizyonizmin etkisinden tamamen arındırılamadığı, farklı eğilimlerin henüz içiçe yaşamakta olduğu, "sol cunta" girişimlerine yedeklenme davetiyesinin yaygın itibar gördüğü bir ortamda, bu davetiyeyi hem teoride hem pratikte reddederek, proletaryanın devrimde öncülüğünü pazarlık konusu yapmayan THKP-C'-nin bu tavrı ötekisinden temelde farklıdır ve hiç bir şekilde, cuntaya yedeklenen ötekilerin tutumuyla aynı kefede değerlendirilemez.

Her dönemi kendi özgül koşulları içinde ele almak gerekiyor. Elbetteki bir dönem açısından son derece tayin edici olan bazı tutumlar bir başka dönemde aynı anlamı ifade etmiyor olabilir. Ya da geçmişte önemi olan pek çok konu bugün için aşılmış olabilir. Bugünün sağladığı açıklıktan kalkarak geriye bakıldığında, geçmişin sisli ortamında yapılanları kolayca yargılamak ya da küçümsemek mümkündür. Ama sadece oluştuğu ortamı değil, geleceğe yönelik geniş yankılar ve sonuçlara yol açmış olan bir hareketin tarihteki yerini ve önemini sığ ve yüzeysel bir değerlendirmeyle ortadan kaldırmak mümkün değildir.

Bir tarihi dönem değerlendirilirken, o dönemin nesnel koşulları ve siyasi atmosferi dikkâte alınır ve dönemin koşullarının çerçevelediği zorunluluklar hesaba katılırsa ancak doğru değerlendirmelere ulaşmak mümkün olur. Her sorun içinde oluştuğu koşullarla birlikte ele alınıp değerlendirilmelidir. Devrimci Hareketimizin oluşum yılları olan 1960'lı yılların sonlarındaki Türkiye solunun genel panoramasına bakıldığında, devrimci hareketin, sola eğemen olan burjuvaziyle pazarlık ve uzlaşma geleneğini parçalayarak, bağımsız, devrimci bir çizgide gelişip ilerlediği görülecektir. Denebilir ki, 12 Mart öncesinde solda ve solun önemli bir kesiminde sempatiyle karşılanan darbeciliğe karşı o dönemin koşullarında, en ilkeli ve doğru tutum Devrimci Hareket tarafından ortaya konmuştur. Cuntaya yedeklenerek sosyalizme geçiş projelerine umut bağlamış olan diğer sol ile, Devrimci Hareketimiz, temelde farklı bir tutum içinde olmuştur.

BU TARTIŞMA NEDEN GEREKTİ ?

Aradan 15 yıl geçtikten sonra, Devrimci Hareketimizin, 12 Mart öncesi tutumunu yeniden tartışmak neden gerekli oldu ?

Bilindiği gibi, Türkiye'de 1986 yılına girilmesiyle beraber burjuva basınında ve sol çevrelerde yoğun bir geçmiş tartışmasına tanık olundu. 12 eylül'ü rahatça tartışamayan pek çok kişi ve çevre özellikle,27 Mayıs 12 Eylül askeri darbeleri et--rafında tartışmaları yoğunlaştırdılar. Özellikle 12 Mart döneminin perde arkasını aralayan anılar ve yazılar bolca basına yansıdı.

Sol cenahta bu tartışmalara katılanların bir bölümü, 12 Mart döneminin sınıf mücadelesine damgasını vuran Devrimci Hareketi asılsız iddialarla karalamayı ihmal etmedi. Bu karalamayı sürdürenler, ideolojik çizgilerine denk düşecek tarzda, devrimcileri bir kez daha geçmişlerini inkara (reddi mirasa) davet ettiler.

Ç eşitli siyasal çevrelerin bilinçli olarak geçmişin yaşanmış kimi olayların çarpıtarak açıklaması karşısında, devrimcilerin sessiz kalması elbette ki beklenemez. Özellikle, burjuva icazetli kimi sol çevrelerin, 12 Mart döneminde Devrimci Hareketin tutumunu çarpıtarak, cuntacılıkla, cuntayı desteklemekle suçlaması üzerine dönemi yaşayan herkesce az çok bilinen gerçeklere yeniden vurgu yapmak kaçınılmaz hale geldi.

Denebilir ki, 1960'lı yılların sonlarına doğru, sınıf mücadelesinin canlı pratiği içinde oluşmaya başlayan Devrimci Hareketin, dışındaki diğer sol hareketlerden ayırdedici temel özelliklerinden birisi de, solda yaygın destek bulan cuntacılığı hem teoride hem de pratikte ilkesel düzeyde reddeden tutumudur. Devrimci Hareketin ideolojik çizgisi, sapmalara karşı savunduğu devrimci fikirler ve hayata geçirilen siyasal-pratik bunu yeterince kanıtlamaktadır.

Devrimci Hareket, ilk oluşumundan itibaren, 70 öncesi solda yeralan, sapkın odaklardan TİP'in sosyalizme geçiş projesi parlamenter stratejiyi olduğu kadar, MDD Hareketi içinde yaygın destek bulan cuntaya yedeklenerek sosyalizme geçiş projesine dayanan stratejiyi de hem teoride hem siyasal pratikte reddeden tek hareket olmuştur. Devrimci Hareket baştan beri başta proleterya olmak üzere ezilen halklarımızın bağımsız siyasi eylemliliği üzerinde yükselen bir Devrimci Hareket ve siyasal eylemlilik yaratmayı esas almıştır, dışındaki güçlerden medet uman anlayışlara karşı kararlı bir mücadeleyi başından beri gündeminde tutmuştur. Bu gerçekliğe rağmen, yıllardır, Devrimci Hareketi yıpratmak amacıyla sağlı-sollu sürdürülen karalama çabalarına yeniden tanık olundu. Hem de devrimcilerin tartışmalara katılma olanaklarının ortadan kaldırıldığı bir ortamda..

Bu tartışmalara sol cenahtan katılanların içinde, özellikle Yeni Gündem'in değerlendirmeleri, devrimcilerde tiksinti yaratacak bir içerikte olmuştur. Bu dergi, Türkiye, Devrimci Hareketi'nin geçmişinde olumlu özellikler görmeyerek onu bütünüyle darbecilikle suçlayıp karalayan bir tutum içinde olmuştur.

Bu dergi ve aynı düşünceleri paylaşan çevrelerin (Devrimci Hareket'ten en son ayrılanları da dahil) eleştiri hedefi 12 Mart'a gelinirken sadece solda varolan darbeci eğilimleri eleştirmek ve açığa çıkarmak olsaydı, böyle bir çaba belki anlamlı olurdu. Ancak, bu eleştirilere kaynaklık eden mantık dikkate alınınca bu eleştirilerin, soldaki darbeci eğilimlerle sınırlı kalmadığı, seçim gibi "toplumsal onay" mekanizmalarından geçmeyen her hareketi gayrı meşru, "tepeden inme", "topluma dayatma" olarak nitelediği ve darbecilikle özdeş saydığı anlaşılmaktadır.

Bir yenilgi döneminde kendilerini tarihin yargıcı yerine koyan bu alaturka liberallerimiz, parlamentarizmi esas almayan her devrimci stratejiyi, topluma dışardan yapılmış bir "müdahale" sayınca ve mantık denklemi bu noktada kurulunca, Ekim devrimi dahil, iktidarın seçimle el değiştirmediği ve yüzyılımızda yapılmış bütün siyasal devrimleri bu nitelemenin kapsamına almak mümkün olmaktadır.

Nitekim bu sakat mantık, D. Türkiye sayfalarına en açık şekliyle yansıtılmıştır. Burada; *"Ekim devriminin bir toplumsal devrimden ziyade zamanlanması iyi yapılmış bir darbe"* olduğuna ilişkin görüşler açıkca tartışmaya açılmıştır.

Böylece, sol liberallerin geçmiş sosyalist mücadeleye ilişkin eleştirileri, sosyalist hareket saflarındaki cuntaya yedeklenme anlayışlarını eleştirmekle sınırlı kalmayıp, doğrudan geçmişin devrimci değerlerini ve devrimci ögelerini karalayarak geçersiz kılmayı da amaçlamaktadır.

Şunu da belirterek özetleyecek olursak; MDD Hareketi ile cuntacılık arasında kesin bir ayniyet keşfeden sivil-toplumcu sol liberallerin bir hedefi cuntalara karşı olmak ise, ikinci hedefi de parlamenterizmi temel almayan bütün radikal devrimci politikaları ve stratejileri darbeci kimlikle mahkum etmektir.

Bu bakımdan sadece neyin eleştirildiği değil, eleştirenin kim ve mantığının ne olduğu da neyin eleştirildiği kadar önemlidir.

DARBECİLİK SOLUN GÜNDEMİNDEN 12 MART'TA ÇIKTI

Bugün sol açısından darbecilik çoktan aşılmış bir sorundur. Sol'un gündeminde, sol darbe girişimleri diye bir sorun ve buna ilişkin bir tartışmaya bizzat 12 Mart Darbesi'nin kendisi son verdi.

Denebilir ki, 12 Mart Darbesi, sadece emekçi halklarımızın devrimci mücadelesini bastırarak dağıtma girişimiyle sonuçlanmadı, aynı zamanda sol darbe oluşumuna ve onun çevresinde oluşan "umut"lara da vurulan son bir darbe oldu. 12 Mart Darbesi'nin getirdiği en önemli sonuçlardan biri, darbeciliği solun gündeminden temelli çıkarmasıdır. Sol darbeci mantığın aldığı bu son darbe ile birlikte Kemalizm üzerine süren yoğun tartışmalar da eski önemini yitirmiştir.

"Asker-sivil, aydın zümre" öncülüğünde orduyu vurucu güç olarak kullanacak bir cunta ile sözüm ona devrime soyunanlar; 12 Mart faşist darbesinin "balyoz"u altında dağılınca, sadece kendileri değil, "umut" bağlayanları da, cunta devrimciliğinin tarihe karıştığını, orduda faşist kurumlaşmanın egemen hale geldiğini gördüler. Darbe planlarıyla kurulan iktidar hayalleri artık geride yaşanmış ve gelecek umudu olmayan birer anı olmaktan başka bir şey vadetmiyordu.

12 Mart Darbesi, ordunun "devrimci orijinalliği"ne bel bağlayanlara şunu da öğretti ki; ordu, tekelci güçlerin açık faşizm programının hayata geçirilmesinin te-

mel gücü olacak şekilde egemen güçlere sıkca bağlanmıştır. Ordunun egemen güçlere ve isteklerine rağmen karşı bir harekata alet edilmesinin artık mümkün olmadığını, egemen güçlerin tercihleri doğrultusunda bir iktidar kurumu haline geldiğini 12 Mart faşist darbesi yeterince ortaya koymuştu.

12 Mart darbesiyle birlikte artık temelli solun gündeminden çıkan ordunun harekatına yedeklenme tutumu, bu kez 27 Mayıs'tan sonra yeniden sağın gündemine giren bir konu olmuştu. Ordu, neden burjuva yasallığının tehlikeye girdiği noktada egemen güçler adına iktidara el koyan bir güç olmasın? Zaten tarih boyunca her egemen sınıf ve zümre, sınıf iktidarını ordu gücüne dayanarak sürdürmüştür. Bu gerçeğin Sol'da yeterince kavranmasına 12 Mart balyozunun katkıda bulunduğunu söylemeliyiz.

"DARBECİLİK" SAĞIN GÜNDEMİNDE

12 Eylül Faşist Darbesi'yle, eski burjuva siyasilere uzun siyaset yasaklarının konması ve böylece kızağa çekilmek istenmesi üzerine, Cuntacılar ile bu eski siyasetçiler arasında başlayan tartışmalar, darbeciliğin artık sağın da gündeminden çıktığı şeklinde hatalı bir imaj yaratmıştır.

Burada birbirine karıştırılmaması gereken bir nokta vardır. Eski siyasetçilerin cuntaya karşı aldığı tutumun, egemen sınıfın gerçek tavrını yansıtıp, yansıtmadığı noktası. Türkiye'de egemen güçler ittifakı oligarşik egemenlik ne zaman ki, "burjuva yasallığı" tehlikeye düşürülmeden sürdürülebilecek bir güce ve olanağa kavuşursa, o zaman askeri darbeleri davet etmeden iktidarını sürdürebilecektir.

Türkiye'de bugün egemen burjuvazi ve siyasal temsilcilerinin, ordu gücüne dayanmadan egemenliğini sürdürebileceğini, orduyu "yönetmeye" davet etmeden, askeri darbelere başvurmadan "parlamenter demokrasi"nin sınırları içinde hareket edebileceğinin bütünüyle mümkün olduğunu söylemek zordur. Bu anlamda, Türkiye açısından, askeri darbeler döneminin geride kaldığı, burjuva cephesinde, asker-sivil ittifakın, siviller lehine bir daha kurulmamak üzere parçalandığı söylenemez.

Ancak, şu da bir gerçek ki, cuntalara karşı, egemen güçlerin açık faşizm proğramlarına karşı, "aşağıdan" emekçi halklardan gelen ve boyutları genişleyen muhalefetin, 12 Eylül'ün mağdurları arasına giren burjuvazinin çeşitli alt kesimlerine kadar uzandığı bir noktada, faşist cuntaların eskisi gibi toplumsal taban ve destek bulmada son derece zorlanacağı, bunun eskisi kadar kolay olmayacağı bellidir.

İktidardan 12 Mart Darbesi'yle uzaklaştırılan ve şapkalarını alıp giden burjuva siyasetçileri o dönem devrimci-demokratik halk kitlelerini yoketmeyi gündemine alan faşist darbeyi desteklemişlerdi. İktidar koltuğundan mahrum bırakılanlar, halk muhalefetinin tepesine inen "balyoz harekatı"nı sevinçle seyrederek iktidardan kovulmayı içlerine sindirmişlerdi.

12 Eylül harekatı ise bu sivil burjuva siyasetçilerinin tümünü uzun süreli olmak üzere kızağa çekince, cuntaya karşı bu kesimde daha kararlı bir tavrın ortaya çıkmasına yol açtı. Bu, ister istemez "askeri darbe" konusunu sağ güçlerin de gündemine getirdi. Bu sorunun, bu şekilde sağın da gündemine getirilmesi de gösteriyor ki, önümüzdeki kısa vadede "darbeci" girişimlerin tüm sağ güçlerin desteğini bulması kolay olmayacaktır.

Bu gün zaman zaman egemen güçler tarafından çıkartılan "ordu müdahale edecek" söylentileri daha çok bir tehdit unsuru olarak kullanılmaktadır. Egemenler, siyasal gelişmeleri istedikleri sınırlarda tutabilmek için bunu bir "demoklesin kılıcı" gibi halkın tepesinde tutmaya devam edeceğe benzemektedir.

Yine, solun darbecilik konusundaki tutumuna dönecek olursak; 12 Mart darbesinin faşist bir kimlikte gerçekleşmesi ve Devrimci Hareketleri dağıtmaya yönelmesi sonucu, "sivil-asker aydın zümre öncülüğü" üzerine inşa edilen cuntaya yedeklenme teorilerinin pratik geçerliliğini tümüyle yitirdiğini söylemiştik. "Sol Cunta"ya bağlanan umut ve onun üzerine kurulan hesap bütünüyle suya düşünce, bu kez, sınıf mücadelesinin tayin edici rolünü görmezden gelen bu çevrelerin umut arayışı, yeni dönemde yeni biçimler alarak devam edecekti

C.H.P.'YE YÖNELEN "UMUT"

Şöyleki, 60'lı yılların sonlarında darbeciliğe bağlanan "umut" 1973'lerden sonra bu kez C.H.P.'ye ve lideri Ecevit'e yönelecekti. Arka planında sol darbeciliğe karşı tumun saklı olduğu Kemalizm tartışmaları yerini bu dönemde zorunlu olarak CHP'ye karşı tavra bırakacaktı. 1975'lerden sonra yoğun olarak gündeme gelen faşizme karşı mücadele konusunda Sol'da farklı görüşlerin oluşumunda CHP'ye bağlanan "umut"un önemli ölçüde rol oynadığı söylenebilir. Bu dönemde, faşizmi CHP'ye havale ederek, bu beladan bu şekilde bir CHP iktidarıyla kurtulmayı öneren ve dolayısıyla halkın mücadelesine güven duymayan sağ anlayışlara karşı; faşizme karşı halkın birleşik direniş mücadelesini örgütleyerek halkın direnişini bir kale gibi faşizmin karşısına dikmeyi savunan Devrimci Hareketin tavrı hafızalardan hala silinmiş değildir. Anti-faşist mücadele odağına bir CHP iktidarını değil halkın devrimci mücadelesini koyan bu farklı tutum, bütün bir 75-80 döneminin mücadele pratiğinde denendi. CHP'nin "umut" balonu hızla sönerken, çözümün emekçi halklarımızın devrimci mücadelesinden geçtiği, Devrimci Hareketin yığınsal boyutlar kazanan pratiği ile kanıtlandı.

1970 öncesinde, cunta öncülüğünde sosyalizme geçiş projelerine umut bağlayan sol'un, eski teslimiyetçi teorik kalıpları yıkılmıştı. Ama, kendine ve emekçi halkların mücadelesine güveni olmayanlar için yeni "umut"ları, ideolojik-teorik söylemiyle birlikte yaratmaktan başka yapılacak bir şey de yoktu. O dönem, 12 Mart şokunu atlatmakta olan devrimcilerin önüne bu proje en özet ifadeyle şöyle kondu;

"Yükselen faşizm tehlikesini bir CHP iktidarı ile önlemek." Bu projeyi temel alarak yola çıkan kimi sol çevreler, siyasi çizgilerini bu projenin ihtiyaçlarına göre biçimlendirdiler. Mevcut siyasal gelişmeleri aynı şekilde değerlendirerek bir CHP iktidarına yedeklenme sevdasına kapıldılar. Cunta hayâlleri yıkılmış, ama bu hayâller bütün canlılığıyla CHP'ye ve lideri Ecevit'e yönelmişti. Şapka değişmiş fakat aynı kafa ve aynı mantık devam ediyordu. 1970 öncesi, "cuntalar çözüm değildir" diyen THKP/C'nin teorik mirası üzerinde yükselen Devrimci Yol hareketi ise aynı devrimci geleneği benimseyerek, faşizmi yenmek için "CHP İktidarı çözüm olamaz" şiarıyla ortaya çıkıyordu.

Dönemin, siyasal konjonktürün doğru çözümlemesi ile birlikte sürdürülen anti-faşist mücadele pratiği içinde, devrimci hareket olağanüstü bir hızla gelişebildi ve dönemin sınıf mücadelesine damgasını basan bir hareket seviyesine yükselebildi. Bu ne tesadüfi bir durumdu, ne de kendiliğinden meydana gelen bir olgu idi.

Geleceğe hızla yönelen bu akış,ancak 12 Eylül Askeri Faşist Darbesi ile durdurulabildi. Daha sonra, halkın devrimci mücadelesinin aldığı yenilgi, yine, kendine güvensiz güçlerde yeni umut arayışlarına yolaçtı. İşte, devrimci hareket saflarında da bir dönem gündeme getirilen Demirel tartışmasının arka planında bütünüyle bu umut arayışının yeraldığını söyleyebiliriz. Artık 75'ler sonrası tartışılan faşizm belasından nasıl kurtulunur tartışması, 12 Eylül'den sonra yerini demokrasiyi nasıl elde edebilirize bırakmıştır. "46 Ruhu'nu şâdetme ve Demirel'in demokratlığı ve rejimle olan çatışmasına büyük bir tarihi misyon yükleme bu nedenle gerekmiştir.

Bugün, 12 Eylül sonrası dönemde burjuva muhalefet güçlerine bel bağlayarak, onlardan demokrasi dileyen uzlaşmacı-teslimiyetçi gelenek, Özal'ından Demirel'ine, Ecevit'inden SHP'sine kadar geniş bir yelpazeyi "umut" haline getirmiş bulunuyor.

HER DÖNEMİN ÖZGÜL KOŞULLARINDA YENİDEN ÜRETİLEN DEVRİMCİ GELENEK

Bu bölümü özet bir ifadeyle toparlayacak olursak, Devrimci Hareketimizin oluşumundan itibaren, birbirnden farklı özellikler taşıyan iki dönemi geride bıraktığını, bugün ise her ikisinden de farklı yanları olan üçüncü bir dönemi yaşadığını söyleyebiliriz.

Birinci dönem; THKP-C hareketinin içinde oluştuğu ve 12 Mart yenilgisi ile sona eren dönemdir. Bu dönemde, teslimiyetçi-uzlaşmacı çizgiler sola eğemendir. Bir yandan TİP'in "sosyalist devrim" patentli parlementarist sapması, öte yandan MDD (Milli Demokratik Devrim) hareketi de dahil, solun belli bir kesimini etkisi altına alan "sol cunta" ile ilk evresi yaşanacak olan, iki ya da üç aşamalı sosyalizme geçiş teorileri revaçtadır.

THKP-C, solun bu geleneksel özelliklerini parçalayan, burjuvazi ile "pazarlık" ya da "tepede vuruşma" taktiği yerine, potansiyel anlamda da olsa iktidar sorunu düzeyinde alternatif yaratabilen bir hareket olarak ortaya çıkmıştır. Ve döneme politik kimliği ve eylemliliğiyle damgasını basan bir hareket olmuştur.

İkinci dönem; 12 Mart 1971 yenilgisi ile başlayan, 12 Eylül yenilgisi ile sona eren dönemdir.

Bu dönem, Cumhuriyet döneminin yoğun çatışmalı ve çalkantılı geçen dönemlerinden biri olmuştur. Yükselen halk muhalefetini terörle teslim almaya kalkışan faşist hareket, ülkeyi iç savaş sürecine sokmuştur. Bu dönemde, faşist saldırganlığa karşı,ideolojik-politik düzeyde alınan tutum, sol hareketlerin kimliğini ve konumunu belirlemede, belirleyici etkenlerden biri olmuştur.

Bu dönemde solun bir kesimi, özellikle TKP ve yörüngesinde yer alan hareketler, UDC (Ulusal Demokratik Cephe) önerisiyle ortaya çıkıyor ve ülkeyi kasıp kavuran faşizm belasından, Ancak bir CHP İktidarı ile kurtulunabileceğini düşünüyordu. Ve bütün enerjisini CHP'yi bu projeye ikna etmek için kullanıyordu.

Ç KP ve AEP çizgisinde yeralanlar ise, "sosyal emperyalizm", "üç dünya teorisi", "üçüncü dünya savaşı çıkarmı? Ç ıkmazmı? " vb. konularla gündemini doldurmuş olduğundan, faşizmi ve anti-faşist mücadele görevlerini tartışmaya vakit bulamamıştı.

Soldaki bu sapkın eğilimlere karşın, faşizme karşı mücadeleyi dışındaki güçlere havale etmeden, bu mücadelenin gereklerini yerine getirmek üzere bütün gücünü ve enerjisini ortaya koyarak, anti-faşist mücadele görevlerini, bir devrimci hareket yaratma göreviyle birleştirip bütünleştiren Devrimci Yol Hareketi olmuştur.

Üçüncü dönem; 12 Eylül Askeri Faşist Darbesi ile içine girilen ve halen yaşanmakta olan dönemdir. 12 Eylül, tıpkı 12 Mart gibi, devrimci güçler açısından bir yenilgi dönemi olarak ortaya çıkmıştır. "Parlementer Demokrasi"nin nefesinin tükendiği, çözüm üretemez hale geldiği noktada tehlikeye giren "burjuva yasallığı" rafa kaldırılmıştır. Birkaç on yıldır devlet ve toplum hayatının kilit mevzilerini işgâl etmek gayreti içinde olan işbirlikçi büyük tekelci güçler, bu amaçlarına, 12 Eylül darbesiyle önemli ölçüde ulaşabildiler. Sömürü ve soygun çarklarının daha mükemmel çalışmasının önünde ayak bağı haline gelen 80 öncesinin siyasi yapısını istedikleri gibi değiştirip restore etmenin önündeki bütün engeller ortadan kadırılmıştır. Devrimci hareketlerle birlikte tüm bir halk hareketi dağıtılmış ve toplum istendiği biçimde susturulmuştur.

12 Eylül darbesi sonrası dönemde, toplumsal muhalefet yoğun bir devlet terörü altında ezilmiştir. Siyasal arenada rakipsiz kalan eğemen burjuva güçler, tarihin en ağır ve acımasız soygununu bu dönemde gerçekleştirmiştir. Faşist Cunta sayesinde, devlet kurumlarını daha doğrudan yönlendirme olanağına kavuşan büyük tekelci güçlerin, milli gelire, devlet aracılığıyla rahatlıkla el koyabileceği bir sürece girilmiştir.

Yine bu dönemde, ülkede emperyalist sömürü çarkları bütün hızıyla çalışmış ve emperyalist kuruluşların borç ve faizlerini ödeme adı altında emekçi halklarımızın yarattığı değerler ve ülke kaynakları bir nevi talan edilmiştir. Emperyalizm ile olan bağımlılık ilişkileri, ekonomik, siyasi, askeri, kültürel her alanda daha da artmış ve yoğunluk kazanmıştır.

Sömürü ve soygun çarklarının her türlü engelden arındırılarak dönmeye başladığı 12 Eylül sonrasında, bir yandan tarihin en büyük sömürü ve soygunu gerçekleşirken, öte yandan, büyüyen pastanın paylaşılması konusunda, egemen güçler arasında şiddetli bir mücadele de patlak vermiştir.

Faşist cunta tarafından siyasi plana yansıtılması bir süre engellenen bu çıkar çatışması, partili döneme geçişle birlikte siyasal arenaya yansıyarak, siyasi istikrarsızlığın devam etmesine önemli ölçüde katkıda bulundu.

Burjuvazinin, iktidar mekanizmasını elde tutan kesimi, devlet gücünü sadece, ilerici, devrimci-demokratik halk muhalefetini bastırmak ve sindirmekle sınırlı kullanmayarak, gerektiğinde egemenlerin çıkar çatışmalarından doğan iç sorunlarını, belli kesimleri koruyup kollayarak çözmede de devlet gücü kullanıldı.

Dolayısıyla, her dönem baskı altında tutulan, iktidar mekanizmasının dışında tutulan geniş halk kitlelerine, 12 Eylül'den sonra yeni kesimler katıldı.

1980 öncesinde iktidar mekanizmalarından belli ölçüde istifade edenlerin bir bölümü 12 Eylül'den sonra bu konumlarını yitirdiler. Burjuvazinin sınıfsal pramidinin tepesindeyken aşağılara inenleri ve böylece eski konumlarını kaybedenleri olduğu gibi, pramidin tepesine tırmanarak kısa sürede zirvelerde yerlerini alanla-

rı da oldu. Tabi bu iş kolay olmadı. Devlet gücünü yanında bulanlar için ise her şey çok kolay oldu.

Burjuva kampında, devlet tarafından yeterince korunmayan ve dolayısıyla ekonomik gücünü eskiye oranla kaybeden burjuva kesimler ile, faşist generaller tarafından siyasal arenadan uzaklaştırılan eski dönemin siyasileri, daha öncesi çok fazla ilgi duymadıkları "demokrasi" sözcüğünü hemen hatırlamaya başladılar. "Milli iradenin üstünlüğü", "hür ve demokrat Türkiye" sloganlarıyla, faşist rejimden demokrasi talep edenleri, kendilerine ait siyasal hakları ve siyaset yapma hakkını savunurken tam bir demokrasi meleği kesildirler. Ama sıra, emekçi halklarımızın siyasi hakları ve siyaset yapma hakkına gelince, 82 Anayasası'nın faşist nitelikteki yasaklarının bağlayıcılığını savunmaktan geri durmadılar. Bunlardan başka türlüsü nasıl beklenebilirdi ki? Bütün siyasi yaşamı boyunca, kendilerine rağmen fiilen yaşanan nisbi demokratik ortamı ortadan kaldırmak ve bir baskı rejimini tüm topluma egemen kılmak için mücadele etmiş olanlar, 12 Eylül'de kızağa çekildiler diye bu tutumlarından vazgeçecek değillerdi.

Her şeyin karşıtını yaratması gibi, 12 Eylül ile birlikte faşist devlet terörü altında halk yığınlarının bunaltılması ister istemez faşist rejime karşı büyük bir öfke ve kinin yığınların bilincine yerleşmesine yolaçacaktı. Nitekim henüz yeterince söze ve eylemliliğe dökülmeyen dağınık ve örgütsüz duran bu muhalefet şimdiden egemen güçlerin korkulu rüyası olmaya başladı bile. Altı yıllık bir faşist baskı rejiminden sonra, ekonomik bunalımdan çıkış umudunun hala olmaması, siyasi istikrarsızlığın, faşist cuntanın ölçüsüz müdahalesi sonucu daha da ağırlaşarak devam ediyor olması yanında, giderek ağırlaşan sömürü, büyüyen yoksulluk, devam eden faşist baskı ortamı vs. gibi etkenlerin de etkisiyle toplumsal muhalefetin potansiyel gücü büyük boyutlar kazanma yolundadır.

Çeşitli kesimlerde oluşan bu yaygın muhalefeti, faşist rejime karşı mücadele ekseninde birleştirmek devrimci bir hareketin vazgeçilmez bir görevi olmaktadır.

Bugün;
Toplumsal muhalefetin çeşitli kesimlerinin ortaklaşa seslendirmeye çalıştığı "demokrasi" talebi içeriği doldurularak muğlaklıktan kurtarılmalıdır. Demokrat olmanın kriteri, seçim gibi "toplumsal onay" denen mekanizmaları savunmakla sınırlandırılamaz. Demokrasi söylemi bu noktadan ileri gitmeyene demokrat da denilemez. Türkiye'de demokrat olmanın sınırları esas olarak faşizme ve şövenizme karşı alınacak tavırda belirlenmektedir. Bu da, hayatın her alanında faşizme karşı olmak ve ezen ulus şövenizmine karşı olmak bağlamında, Türkiye'de Kürt Ulusu'nun kendi kaderini tayin hakkını koşulsuzca savunmaktan geçer. Kürt Ulusu'nun varlığını tartışma cesaretini bile gösteremeyenlerin demokratlığı bile şüpheli olacaktır.

Dolayısıyla, demokrat olmak gibi "demokrasi" kavramı da içeriği doldurulmayınca ne niyetle yenirse o tadı veren bir muza dönmektedir. O halde yapılması gereken,soyut bir demokrasi talebini ortaya atmak olmamalıdır. Genel olarak demokrasiden, sınıflar üstü bir demokrasiden sözedilemeyeceğine göre, talep edilenin ne tür bir demokrasi olduğu, sınıfsal içeriği, sınırları ve kapsamıyla birlikte tanımlanması zorunludur. Bu yapılmadıca söylenen boş bir söz olmaktan öteye gitmez. Demokrasi kavramına bu içerikte bir tanımlama yapıldığında, toplumsal muhalefet içinde yeralan çeşitli kesimlerin demokratikliğinin sınırları kendiliğinden ortaya çıkacaktır.

Konumuzun demokrasi sorununu açmak ve tartışmak olmadığını hatırlatarak esas konumuza dönecek olursak, Devrimci Hareketimizin yaşamakta olduğu üçüncü dönem olarak tanımladığımız 80 sonrası Türkiye konjönktüründe devrimcilerin kavraması ve sıkıca sarılması gereken esas halka nedir? ne olmalıdır? Devrimci Hareketimizin geçmiş dönemlerdeki tecrübeleri ışığında yeni dönemin temel siyasi görevi nedir? Ya da ne olmalıdır?

Bu sorulara, kestirmeden bir cevap verilecek olursa, denebilir ki; yaşanan dönemin sınıflar mücadelesinin ihtiyaçlarına göre şekillenecek, çeşitli boyutlarıyla sınıf mücadelesinin karmaşık görevlerini kucaklayıp kavrayacak, toplumsal gelişmeyi emekçi halklar lehine yönlendirecek ve etkileyecek bir devrimci hareket yaratmak uğruna mücadele, temel görev halkası olarak kavranmalıdır.

Bir devrimci hareket yaratma görevi nedir? ne değildir?

BİR DEVRİMCİ HAREKET YARATMANIN SORUNLARI

Devrimci bir hareket yaratma görevi, kimilerinin sandığı gibi, basitce bir örgüt sorununa indirgenemez. Yine, bir devrimci hareket yaratma sorunu, bir yenilgi ortamında dağılan bir hareketin kadrolarının, taraftarlarının basitce yeniden bir araya getirilmesi (toparlanması) sorunu da değildir. Bir devrimci hareket yaratma görevi, yaşamın değişik alanlarında ortaya çıkan karmaşık görevler bütünlülüğünü içerir. Bu görev, başta ideolojik-politik ve örgütsel olmak üzere sınıf mücadelesinin değişik alanlarında bir dizi görevin koordineli olarak yerine getirilmesini gerektirir.

Bir devrimci hareket yaratma görevi, her şeyden önce, başta proleterya olmak üzere ezilen ve sömürülen, ulusal baskı altında inletilen halklarımızın gerçek kurtuluşunu sağlayacak devrimci çözümleri üretmek, bunları sınıf mücadelesinin değişik alanlarında doğru politikalarla hayata geçirebilmek ve halk kitlelerinin bağımsız siyasi eylemliliğini yönlendirip örgütleme görevini başarmak demektir.

Böylesi karmaşık ve kapsamlı bir görev, basitce örgüt kurma ya da geride kalanları bir araya toplama görevi ile sınırlandırılamaz ve bu şekilde algılanamaz.

Bu karmaşık ve kapsamlı görevin en önemlilerinden birisi, ideolojik-politik birliğin temellerinin ortadan kalktığı, ideolojik keşmekeşin ve kargaşanın egemen hale geldiği, geçmişle hesaplaşma ve ayrışmaların yaşandığı bir yenilgi döneminde her şeyden önce, kapsamlı bir ideolojik mücadele görevinin yerine getirilmesidir.

İDEOLOJİK MÜCADELE GÖREVİ İHMAL EDİLEMEZ

İdeolojik-teorik düzeyde sapmalara karşı mücadele etmek, çarpıtılıp tanınmaz hale getirilen devrimci fikirler üzerinde açıklık ve netlik sağlamak, günümüze ışık tutan geçmişin teorik mirasına sahip çıkmak, devrimciler arasında parçalanan ideolojik birliği yaratmak için sürdürülecek kapsamlı bir ideolojik mücadele, bir devrimci

hareket yaratmanın önde gelen görevlerinden biridir. Zira, devrimci siyasal birliğin temeli ideolojik birliktir. Bu birlik ancak ideolojik mücadeleyle sağlanabilir.

İdeolojik sorunlara ve ideolojik mücadeleye sırt çevirerek bir devrimci hareket yaratılamaz. İdeolojik mücadele görevleri bilinmez bir geleceğe ertelenerek de bu görev yerine getirilemez.

Çeşitli sağ odaklardan esen ideolojik fırtınaların ortalığı kasıp kavurduğu bir yenilgi döneminde, ideolojik sorunlara kayıtsız kalınamaz. (Bu kayıtsızlık devrimciler için mazeret götürmez bir şeydir. Ancak; kafası karışık, ne yapacağını bilmez halde şaşkına dönmüş, kendisiyle ve geçmişiyle hesaplaşmasını yapamamış, dolayısıyla siyasal yaşamını rölantiye almışlar için mazeretlerin bitmez-tükenmez olduğunu da söyleyelim.)

Elbette ki, bir devrimci hareket yaratma görevi, sadece ideolojik-teorik düzeyde ortaya çıkan görevlerin yerine getirilmesiyle de sınırlandırılamaz dedik. Ne var ki, bu alanda -ideolojik alanda- yapılması gerekenler öncelikle yapılmadan sınıf mücadelesinin diğer alanlarındaki karmaşık görevleri kavramak ve yerine getirmek mümkün olmayacaktır.

Devrimci bir hareket yaratma görevi, sadece soyut teorik belirlemeler yapmakla sınırlı değildir.Bu görev,aynı zamanda teorinin hayata geçirilmesiyle siyasal görevlerin yerine getirilmesi mücadelesini de içermektedir. Bu noktada,toplumsal sürecin haldeki konjönktürünü,sınıfsal mücadelesinin gerçekleşme biçimini, dönemin kendine özgü özelliklerini kavramak ve doğru politikalarla-politik taktiklerle siyasal arenada devrimci bir alternatif oluşturmak gerekmektedir. Emekçi halklarımızın bağımsız siyasal eylemliliğini yaratmak, onu yönlendirmek ve örgütlemek uğruna mücadele etmeden bir devrimci hareket kendiliğinden ve sadece ideolojik mücadeleyle de yaratılamaz.

Demek ki, bir devrimci hareket yaratma görevi,sanıldığı kadar kolayca başarılacak bir görev olmayıp,yığınca çabayı gerektiren bir mücadele sürecinde gerçekleştirilecek karmaşık görevler bütünüdür.

Bu kapsamlı görev, basitce örgüt kurmak veya kurmamak, hareketten kalan insanları dağıtmak yada toplamak sorununa indirgenerek tartışılamaz. (Ama ne yazık ki,geçmişte liberal tasfiyeciler,sorunu kasıtlı olarak bu basitlige indirgeyerek tartışabildiler.)

Kısacası özetlemek gerekirse, bir devrimci hareket yaratma görevi; başta işçi sınıfı olmak üzere, devrim yapacak halklarımızın devrim mücadelesini ideolojik-politik-örgütsel düzeyde bir bütünlük içinde gerçekleştirme durumudur. Bunun kısa vadede ve kestirmeden halledilecek bir sorun olmadığı açık olmalıdır.

DEVRİMCİ HAREKETİN OLUŞACAĞI TOPLUMSAL ZEMİN

Bir devrimci hareketin oluşacağı ve üzerinde yükseleceği zemin elbetteki Türkiye'deki sınıflar mücadelesinin kendi zemini olacaktır. Bu anlamda, yurtdışında bir devrimci hareket yaratarak Türkiye'ye ihraç etmekten sözedilemez. Böyle bir şeyi tartışmak abesle iştigal etmekle aynı anlama gelir. Devrimci Hareket Türkiye gerçekliğinde oluşacaktır, "dışarıda" değil. Bu konu yeterince açık olmalıdır.

Ama bu, hiç bir şekilde, yurtdışında yaşayan devrimcilerin devresinde yeralmayacağı, "dışarıdan" seyredeceği anlamına gelmez. Yurtdışındaki devrimcileri, Türkiye devriminin sorunlarından uzaklaştırmaya yolaçacak böylesi edilgen bir tutumu bir devrimci savunamaz.

Türkiye'de bir devrimci hareket yaratmanın, Avrupa zemininde de küçümsenemez görevler ortaya koyduğunu bilmek, anlamak gerekiyor. Bir kere, bir devrimci hareketin ideolojik-politik sorunlarını tartışmak, hiç bir mekânla sınırlandırılamaz. Yurtdışındaki devrimcilerin de böyle bir tartışmayı sürdürüyor olmasından hareketle, devrimci bir hareket yaratma görevinin yurtdışında yerine getirilebileceği öne sürülemez. Böyle bir şey kabul edilemez. Bu saçmalıkları ileri sürerek kimse boşuna vakit kabetmemelidir.

Şuna inanıyoruz ki, devrimci bir hareket yaratma konusunda, yurtdışındaki, özellikle Avrupa'daki devrimcilere küçümsenemez görevler düşmektedir. Türkiye devriminin çok yönlü sorunlarını tartışmadan, Türkiye'deki gelişmeleri yakından izlemeden, olup-bitenleri kavramadan, daha da önemlisi, Türkiye'de bir devrimci hareket yaratma görevini önüne koymuş devrimcilerle birlikte bir süreç yaşamadan, herkes bulunduğu zeminin koşullarında üstüne düşeni yapmadan bu görevler yerine getirilemez.

Yurtdışında, yakın zamana kadar, Devrimci Hareketin taraftarlarına/kitlesine, Türkiye Devrimi'nin sorunlarını bir kenara bırakmaları gerektiği, bunun Türkiye'dekilerin görevi olduğu şeklindeki telkinlerin bolca yapıldığı bilinmektedir. Yine bilinmektedir ki, Türkiye Devrimi'nin sorunlarını tartışmak için ısrarlı olan devrimciler, "ayakları Avrupa'da, kafası Türkiye'de" kalan kişiler olarak bolca suçlandı. "Avrupa gerçekliğinde" (bu gerçeklik neyse?) bir hareket yaratma görevini önüne koyanların, çevresine topladığı Devrimci Hareket'ten geriye kalanlara, "Türkiye Devrimi'ni unutun, Avrupa'ya bakın" önerisinde bulunması anlaşılır bir şeydi. Yine, yenilginin ağırlığı altında bunalmış ve geçmişiyle köklü bir hesaplaşma noktasına gelmişlerin, Türkiye'den çıkıp sınırı geçer geçmez, çok fazla düşünmeye gerek bile duymadan "Avrupa'cı" kesilmesi de anlaşılır bir durumdur. Ama, yüreğinin hala Türkiye Devrimi'nden yana çarptığı iddiasında olanların, Türkiye Devrimi'nin Avrupa zemininde ortaya çıkan görevlerine sırt çevirmesini, önüne hiç bir görev koymamasını, günü birlik hayatını yaşamasını ve bundan da hiç bir rahatsızlık duymamasını anlamak oldukça zordur! Bu çelişkili durum insanlarda garip bir psikoloji yaratır. "Bu iş Türkiye'de yapılacak bir iştir" denemez. Devrimciler, Avrupa'da kendi özel yaşamlarında politikayı tatile sokup bunu yıllarca uzatamazlar. Bu hakkı bir devrimci kendinde bulamaz, bulmamalıdır. Zira, politik boşluk, devrimci yaşam için kabul edilemez.

İnsanlara, bilinçli olarak Türkiye Devrimi'nin unutturulmaya çalıştırıldığı bir dönemde, Türkiye'yi ve Türkiye Devrimci Hareketi'nin ideolojik-politik sorunlarını tartışmak vazgeçilmez bir görevdir. "Avrupa gerçekliğinde kendini tanımlamak" diye bir sorunu olmayan, kendini Türkiye Devrimi'nin bir neferi olarak tanımlayan devrimciler, Avrupa'da yaşadıkları sürece, Türkiye Devrimi'nin (ve Devrimci Hareketin) bura zemininde ortaya çıkan çok yönlü görevlerinden kendilerini vareste tutamazlar. Bu siyasal görevler için burada mücadele etmeden topun Türkiye'de olduğu, oynun da orada oynanacağını söyleyerek hiç kimse

sorumluluktan sıyrılabileceğini sanmamalıdır.

Yurtdışında bu sorumluluk çerçevesinde ortaya çıkan çok yönlü görevler bütünlüğü içinde en önde gelen görevlerden biri, Türkiye Devrimi'nin ve Devrimci Hareketi'nin ideolojik-politik sorunlarını tartışmak, devrimin temel sorunları etrafında devrimciler arasında bir ideolojik açıklık sağlamaktır. Bu açıklığı sağlayıcı bir ideolojik mücadele süreci yaşanmadan, devrimci çalışmanın motor gücü olan devrimci kadrolar arasında ideolojik belirsizlik ve kafa karışıklığı netliğe dönüştürülmeden, ne Türkiye'de ne de yurtdışında Devrimci Harekete yaraşır bir mücadele sürdürülemez.

Bu açıklık ve netlik, Tanrı tarafından vahiy yoluyla gelmeyeceğine göre, ideolojik-politik kaosun egemen hale geldiği bir yenilgi sonrası dönemde, ideolojik mücadelenin tayin edici önemi kendiliğinden anlaşılır olmaktadır.

Ne var ki, devrimin temel sorunlarına ilişkin teorik tartışmalarda sol kesimlerde gözlenen uyuşukluk ve donukluk durumu (giderek yerini bir canlanmaya bırakma eğilimi gözlenmekle beraber) henüz ortadan kalmış değildir. Bu, tüm sol için olduğu gibi, bizler açısından da geçerli bir durumdur.

Daha dün, 75-80 arasında kılı kırk yararak tartışan, küçük nüanslarda ortaya çıkan görüş ayrılıkları üzerinde fırtına koparan Türkiyeli "sosyalist"-ler, bugün marksizm adına devrilen koca' çamları göremeyecek kadar bir şaşkınlık içinde görünüyor. Bunun bir nedeni, 12 Eylül yenilgisinin getirdiği sersemletici etkinin giderilememiş olmasıdır denebilir. Ama, solun baştan beri gözlenen devrimci teori konusundaki kısırlığı, seviyesizliği ve bilinç eksikliği, yenilgi dönemlerinde büyük ideolojik dalgalanmalara yolaçmaktadır ki, temel eksiklik bunun aşılamamasıdır denebilir.

Bu bilinç eksikliği nedeniyledir ki, 12 Eylül'den sonra, burjuvazinin yoğun ideolojik bombardımanı altında kalan sol kesimler ve devrimciler, daha önce yeterince tanıma imkanı bulamadıkları bir cepheden esen sol liberal rüzgarlara karşı, uzunca bir süre tepkisiz ve hareketsiz kalabildi. Devrimci teoriyi her yönden çarpıtarak tanınmaz hale getiren burjuva icazetli sol liberal akımın Devrimci Hareketi tasfiye girişimleri karşısında bir dönem sessiz kalınabildi. (Kerameti bir nevi sessiz kalmakta arayan ve bu tutumu ısrarla devam ettirenlerin hâlâ var olduğuna ne demeli?)

Eğer, bir mucize ya da "kurtarıcı" beklenmiyorsa, yapılması ve yerine getirilmesi gereken görevler bellidir. Öncelikle canlı bir ideolojik tartışma ortamı mutlaka yaratılmalı ve ideolojik sorunlar karşısındaki durgunluk ortamı mutlaka aşılmalıdır. Devrim dalgasının indiği bir durgunluk ortamında devrimci teoriyi ilerletmek ve geliştirmek elbette kolay olmayacaktır. Bu koşullarda varolanı (geçmiş teorik miras) korumak mücadelesi ön plana geçmektedir. Ama bu tek başına yeterli değildir. Geçmişin teorik mirası üzerinde yeni dönemin özgülünde şekillenerek gelişmek ve kendini aşmak gerekiyor.

Çok yönlü gündeme gelen ideolojik saldırılara karşı, devrimci teoriyi savunmak küçümsenemez bir görev olmakla beraber, kendi zemini ve doğrultusunda devrimci teori geliştirilemezse, dogmatizme düşmek kaçınılmaz hale gelir.

Bu bakımdan savunulan ve sahip çıkılan teorik zeminde kalınarak,her yeni dönemde hayatı kavramak,toplumsal gelişmeleri incelemek, toplumsal gelişme ve çatışmaları, başta işçi sınıfı olmak üzere, emekçi halklarımızın lehine çözüme ulaştıracak devrimci çözümleri üretmek ve bir devrimci hareket yaratarak politik arenada bir siyasal güç haline gelmek gibi sorunlar uzunca bir süre çözümsüz bırakılamaz. Devrimin çok yönlü sorunlarını kapsayacak şekilde canlı ve ilerletici bir tartışma ortamını yaratmak bugün küçümsenemez ve ertelenemez bir görev haline gelmiştir.

Yurtdışında, sol liberâl çizginin, devrimci harekete "yeni ideolojik kimlik" olarak egemen kılınmak istendiği son iki-üç yıl içinde, ideolojik mücadele görevleri konusunda, devrimci hareketin kitlesi içinde hatalı eğilimlere sıkça raslandı. Harekete egemen kılınmak istenen antimarksist görüşlere karşı, devrimci hareketin teorik zemininde kalınarak, ideolojik mücadele vermek gerektiğini savunan bizler, bu mücadeleye, Devrimci Yol'cuyum diyen herkesin katılmasının gerektiğini hatırlattığımızda, bu hatalı eğilimler bütün çıplaklığıyla ortaya çıkıyordu.

İdeolojik-teorik çalışmanın ve mücadelenin reddi noktasında birleşen bu hatalı eğilim, hâlâ bütünüyle ortadan kaldırılabilmiş değildir.

Sol Liberâl akımın rüzgârına kapılarak Devrimci Yol saflarını terkedenlerin, yönelinen ideolojik çizginin bir gereği olarak, devrimci düşüncelerin ışığında,bir Avrupa çalışması yapması ve devrimci görevlere soyunması beklenemezdi. "Yeşil" hareketine sevdalanarak, göçmen işçi zemininde bir alaturka "Yeşil"lik yaratmak denemesine girişenlerin ideolojik-teorik sorunlara itibar etmesi zaten eşyanın tabiatına aykırı düşerdi. İdeolojik-teorik önermeleri doğmatik önermeler olarak algılayanların, teorinin inkârına varan tutumlarını anlamak zor olmaz. Kaldı ki, sağcısıyla, solcusuyla "göçmen işçi" kimliğiyle yaşayan herkesin içinde yeralabileceği bir "göçmen hareketi" bünyesinde ideolojik-politik sorunlara önem vermek zordu. Bu durum, böylesi "çoğulcu" bir hareketi dağılma ile yüz yüze bırakabilirdi.

Dönüşümcü liberâllerimiz, "her hareket, nasıl olsa teorisini kendiliğinden yaratır" mantığını şiar edinerek sadece teorik olanın inkârına varmakla kalmadılar, bu mantığı kendileriyle birlikte olmayan, kafası karışık kesimlere de bulaştırabildiler.

İdeolojik-politik sorunlar karşısında suskun ve kayıtsız bekleyiş içinde, tartışmamayı meziyet zannedenler zorlanınca, çareyi, "her şey pratikte belli olur" tümcesine sığınmakta buldular. Bu da liberâllerimizin "her hareket teorisini yaratır" mantığıyla çakışıyordu.

Marksist çevrelerce sıkça sözü edilen teori ve pratiğin diyalektik birliği ilkesi, liberâllerimizin söyleminde tek boyuta indirgenerek, pratik olanın uğruna teorinin feda edilmesi, başka yerde olduğunu söyleyenlerin de benimsediği bir tutum oluyordu.

"Göçmen Hareketi'ni" oluşturma görevini önüne koyanlar, böylesi bir hareketin pratik çalışmasını kendileri için bağlayıcı ve belirleyici sayarken, "bu iş Avrupa'da olmaz" diyenler ise, bütün görevleri Türkiye'dekilere havale ederek, önlerine ideolojik-politik-pratik hiç bir görev koymadan, hiç bir işin ucundan tutmadan özel dünyalarına çekilmeyi tercih ettiler.

"Pratikte şekillenmeyen ayrılıklar suni'dir" ya da "her şeyi Türkiye'deki mücadele belirleyecektir" vs diyerek, ideolojik mücadele görevlerine yan çizen, Avrupa yaşamında politik çalışmayı tatile sokmayı savunanlar, aslında farklı şeyleri birbirine karıştırmaktadırlar.

Sınıf mücadelesnin ideolojik-politik, ekonomik-demokratik mücadele alanı gibi farklı düzeyleri olduğu bilinen bir şeydir.

Sınıf mücadelesinin bir alanına ait olan bir görev, bir başka alanın göreviyle yer değiştirilerek tartışılamaz. Örneklersek; İdeolojik mücadele alanında ortaya çıkan görevler, bir başka düzey olan politik pratik alanın görevlerini yaparak yerine getirilemez Ya da, politik pratik düzeyin görevleri uğruna mücadele edilerek ideolojik mücadele görevleri yerine getirilemez. Ya da tersi yapılarak, politik pratik düzeyin sorunları, ideolojik mücadele ile çözümlenemez.

Bu gerçekliğe rağmen, sınıf mücadelesinin farklı düzeylerine ait olan, ama, birbirinin yerine konamayacak bu görevleri, sanki sadece bir alana (pratiğe) yüklenerek yerine getirilebilecek görevler olduğunu zannedenlerin, her şeyi, kendilerinin içinde yeralmadığı bir pratiğe havale etmesi korkunç bir kafa karışıklığı değilse nasıl izah edilecektir.

Oysa ki, bir düşünceye karşı tutum belirlemek için, o düşüncenin mutlaka pratiğe dökülmesini beklemek, pratiğin ortaya koyacağı sonuçlara göre onu savunmak ya da reddetmek gerekmez. Elbette ki,bir düşüncenin, bir politikanın doğruluğunun, geçerliliğinin en geçerli kriteri pratiktir. Bu reddedilmez bir olgudur. Ancak, böyle bir doğru önermeden yola çıkılarak teorinin inkarına varan görüşler ileri sürülemez. Bu olguculuktur. Bir olgunun oluşumunda rol oynayan sayısız etkenleri anlamak ancak teorik soyutlama ile mümkün olur. Bir düşüncenin somut bir olgu haline gelmesi beklenmeden, pratikteki şekillenmesi beklenmeden de, o düşüncenin, yaşanan gerçeklikle bağını, doğruluğunu ya da geçersizliğini tartışmak mümkündür.

Yanlış fikirlerin karşısına herhangi bir pratiği bekleyerek değil, doğru fikirler savunularak karşı çıkılmalıdır. İdeolojik mücadele görevleri, bir başka alanın görevleri ile karıştırılmamalıdır.

Devrimciler , bütün bunların bilincinde olarak Türkiye'deki toplumsal sürecin çeşitli sorunlarını, Türkiye Devrimi'nin bugün öne çıkmış olan teorik problemlerini, Uluslararası Sosyalist Hareketin yaşadığı bunalımın sebeplerini ve DEV-GENÇ , THKP/C, DEVRİMCİ YOL geleneğinin üzerine yükselen devrimci bir hareketin yaratılmasının ideolojik-siyasal sorunlarını tartışmaya devam etmeli, bu tartışmaya en geniş devrimci kesimin katılımını sağlayarak tartışmaları ilerletici çabalara yönelmelidirler. ■

BU ZULME SEYİRCİ KALINAMAZ

Faşist yönetimin Kürt halkı üzerindeki baskı ve zulmü bütün şiddetiyle sürüyor. Birkaç askerin ölümünü bahane göstererek Türkiye ve Irak kesimlerindeki yerleşim alanlarını bombalattıran Evren-Özal diktatörlüğü onlarca kişiyi katletti. Böylece bölgede yaşıyan tüm halklara gözdağı vermeye çalıştı.

Bu saldırının gelişimi ile bölgedeki durum ve güç dengeleri açısından ulaşmak istediği kısa ve uzun dönemli amaçları ayrıca ele almak gereklidir. Ancak anlaşılan o dur ki, bölge ülkeleri, Kürt halkının bugünkü konumunun değişmesini istememekte, Kürtlerin özgür ve bağımsız bir gelecek yaratma mücadelesini elbirliğiyle boğma siyasetinde anlaşmış bulunmaktadırlar. İran ve Irak arasındaki savaşın uzayap gitmesi nedeniyle bölgenin belli bir kesiminde ortaya çıkan boşluğu Türkiye'nin doldurması planlanmaktadır.

* * *

Türkiye egemen sınıflarının Kürt halkına nefreti o kadar artmış ki, Hakkâri yöresindeki ve diğer yerleşim alanlarındaki halka korkunç bir zulüm uyguladırlar. 7'den 70'e bütün insanları işkenceden geçirdiler. Köy kadınları toplu halde günlerce kocalarının işkenceden dönmesini beklediler.

Faşist yönetim baskı, dayak ve öldürmekle de yetinmiyor. Kürt emekçilerini iyice sindirmek için halkın ahlak ve namus anlayışına hakaret ediyor, manevi değerlerini hayasızca çiğniyor.

Son olarak açığa çıktı ki, sıkıyönetim tarafından iki yıldır aranan bir PKK taraftarının eşi Tunceli-Pülümür'de devlet tarafından cinsel kontrolden geçirildi. Yani aranan kişinin, hanımının yanına gelip gelmediğini anlamak için kadın cinsel kontrolden geçirilmiş. Tunceli valisi, gazetelere verdiği demeçte böyle kontrollerin normal olduğu ve her yerde yaptıklarını açıklıyor. Hem de hiç yüzü kızarmadan...

İstanbul, Ankara ve diğer tüm şehirlerin Emniyet Müdürlükleri ile karakollarında bayan devrimcilere ahlaksızca saldıranlarla, Tünceli'de, Diyarbakır'da, Hakkâri'de kadınları cinsel kontrolden geçirenler, aynı soydandır: Faşist rejimin uşaklarıdır.

Emekçi yoksul halkımızın emeğine, canına, düşüncesine ve namusuna el uzatanlar her türlü cezayı hak etmemişler midir?

Bu arsız ve hayasız rejim, bu faşist yönetim, yaptıklarının yanına kâr kalacağını sanıyorsa aldanıyor. Türk ve Kürt emekçileri birlikte yükseltecekleri devrimci mücadeleleriyle bu zulmün ve ahlaksızlığın hesabını soracaklardır...

* * *

Türkiye Kürdistanı'nda son aylarda iyice artırılan zulme karşı yurtdışındaki solcu ve ilerici güçlerin yeterli duyarlığı gösterdiği söylenemez. Başta bizler olmak üzere bir çok sol grubun içine düştüğü açmaz ve sessizlik düşündürücüdür.

Ç eşitli bahaneler ileri sürülerek, herhangi bir grubun izlediği yanlış siyaset gerekçe gösterilerek emekçiler ve ezilen halklar üzerindeki zulme seyirci kalınamaz. Faşist iktidarın izlediği zulüm siyasetinin sebebi, herhangi bir grubun varlığına ve eylemlerine bağlanamaz. Faşist baskı Kürt halkının bizzat kendi varlığıdır. Ve, Kürtlerin varlıklarını koruma hakkını kullanacakları korkusunun Türkiye egemen sınıflarında devam etmesidir.

Varlığı nedeniyle baskı ve zulme uğrayan bir halk, kendisini devrimci, solcu olarak görenler tarafından vanlız bırakılamaz. Herhangi bir bahaneyle Kürtler üzerindeki zulme seyirci kalınamaz.

Türkiyeli sol gruplar ve devrimci güçler, çeşitli sebeplerle içine sürüklendikleri bu açmazdan ve suskunluktan kendilerini kurtarmalıdırlar.

V.i.S. D. P.: S. Soylu
c/o Kulturzentrum
Karolinenstr. 1 a
2000 Hamburg 6